

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Міжнародні економічні відносини»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 29 Міжнародні відносини

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 292 Міжнародні економічні відносини

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Розвиток економічного співробітництва України з Люксембургом»
(назва теми)

здобувача Михальчук Аліни Сергіївни
(ПІБ, підпис)

(підпис)

Науковий керівник: к.е.н. доцент Вінська Оксана Йосипівна
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н. професор Федірко Олександр Анатолійович

(підпис)

Київ 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**Міжнародні економічні відносини
29 Міжнародні відносини
292 Міжнародні економічні відносини**

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
Освітньо-професійної програми

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Федірко О.А.

_____ Федірко О.А.

« ____ » _____ 20__ р.

« ____ » _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

**здобувачу вищої освіти Михальчук Аліни Сергіївни
заочної форми навчання**

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему: **«Розвиток економічного співробітництва України з
Люксембургом»**

Тему затверджено наказом ректора Університету від « ____ » вересня 2024 р. № _____

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах наукових публікацій, аналітичних звітів міжнародних організацій та офіційних інституцій ЄС та України

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи дослідження економічного співробітництва (термін подання – до 31.10)
Розділ 2	Стан і динаміка економічного співробітництва між Україною та Люксембургом (термін подання – до 30.11)
Розділ 3	Виклики та перспективи подальшого економічного співробітництва України з Люксембургом (термін подання – до 22.12)

Об'єкт дослідження:	Процес економічного співробітництва України з Люксембургом
Предмет дослідження:	Сутність, динаміка та особливості економічного співробітництва України з Люксембургом
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	Визначення стану, викликів і перспектив економічного співробітництва України з Люксембургом

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Визначити поняття та етапи економічного співробітництва країн. Розглянути форми економічного співробітництва. Систематизувати методи оцінювання ефективності економічного співробітництва країн.
У розділі 2	Проаналізувати динаміку торговельних відносин України з Люксембургом. Оцінити динаміку інвестиційного співробітництва України з Люксембургом. Розглянути особливості допомоги Люксембургу Україні під час повномасштабної війни.
У розділі 3	Виявити основні проблеми економічного співробітництва України з Люксембургом. Запропонувати ключові напрями посилення співробітництва України з Люксембургом в умовах євроінтеграції.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

О.Й. Вінська
(ініціали, прізвище)
«26» вересня 2024 р.

Завдання одержав студент

(підпис)

А.С. Михальчук
(ініціали, прізвище)
«27» вересня 2024 р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 83 сторінки, 19 таблиць, 17 рисунків, список використаних джерел з 63 найменувань.

«Розвиток економічного співробітництва України з Люксембургом»

Об'єктом дослідження є процес економічного співробітництва України з Люксембургом.

Предметом дослідження є сутність, динаміка та особливості економічного співробітництва України з Люксембургом.

Мета і завдання дослідження. Основною метою кваліфікаційної магістерської роботи є визначення стану, викликів і перспектив економічного співробітництва України з Люксембургом.

Відповідно до поставленої мети визначені такі *завдання*:

- визначити поняття та етапи економічного співробітництва країн;
- розглянути форми економічного співробітництва;
- систематизувати методи оцінювання ефективності економічного співробітництва країн;
- проаналізувати динаміку торговельних відносин України з Люксембургом;
- оцінити динаміку інвестиційного співробітництва України з Люксембургом;
- розглянути особливості допомоги Люксембургу Україні під час повномасштабної війни;
- виявити основні проблеми економічного співробітництва України з Люксембургом;
- запропонувати ключові напрями посилення співробітництва України з Люксембургом в умовах євроінтеграції.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість отриманих результатів полягає у формуванні комплексного уявлення про сутність і механізми економічного співробітництва між Україною та Люксембургом.

Методична значущість дослідження проявляється в у використанні системного підходу до аналізу економічного співробітництва, який включає методи статистичного аналізу, прогнозування, історичного та порівняльного аналізу.

Практична значущість полягає у у можливості використання його результатів для розробки рекомендацій щодо посилення економічного співробітництва між Україною та Люксембургом.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи – 2024.

Рік захисту роботи – 2025.

Ключові слова: міжнародне економічне співробітництво, прямі іноземні інвестиції, міжнародна торгівля, європейська інтеграція, фінансова допомога, двостороння співпраця.

В і д г у к
про кваліфікаційну магістерську роботу
здобувачки факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

Михальчук Аліни Сергіївни

на тему: **«Розвиток економічного співробітництва України з Люксембургом»**

- 1. Актуальність теми:** Стратегічний курс України на євроінтеграцію передбачає зміцнення співробітництва із країнами ЄС, зокрема й з Люксембургом, який є одним з провідних фінансових центрів Європи. Зважаючи на потенціал Люксембургу у сфері інвестицій та ІТ-технологій, посилення співробітництва України з Люксембургом задля розширення ринків збуту, залучення іноземного капіталу та впровадження інноваційних рішень в економіку є корисним для України. Вищезазначене свідчить про особливу значущість обраної теми.
- 2. Позитивні риси кваліфікаційної роботи:** охарактеризовано поняття, форми та етапи економічного співробітництва країн; систематизовано методи оцінювання ефективності економічного співробітництва країн; проаналізовано динаміку торговельних та інвестиційних відносин України з Люксембургом; з'ясовано особливості допомоги Люксембургу Україні під час повномасштабної війни.
- 3. Наявність самостійних розробок автора:** визначено основні проблеми економічного співробітництва України з Люксембургом; запропоновано напрями посилення співробітництва України з Люксембургом в умовах євроінтеграції.
- 4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій:** мають важливе теоретичне і практичне значення, оскільки можуть бути використані у розробці стратегії посилення економічного співробітництва між Україною та Люксембургом в умовах євроінтеграції.
- 5. Наявність недоліків:** суттєвих недоліків не виявлено.
- 6. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК:** Робота є самостійним науковим дослідженням і рекомендується до захисту з високою позитивною оцінкою. Оцінка наукового керівника - 50 балів.

Науковий керівник:

доцентка кафедри
європейської економіки і бізнесу,
доц., к.е.н.

Вінська О.Й.

“31” січня 2025р.

Рецензія
на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача вищої освіти
Михальчук Аліни Сергіївни

на тему «Розвиток економічного співробітництва України з Люксембургом»

Актуальність теми кваліфікаційної роботи і доцільність її розроблення. Обрана тема є надзвичайно актуальною, оскільки розвиток економічного співробітництва між Україною та країнами ЄС, зокрема Люксембургом, є важливим для інтеграції України у європейську економічну систему. Дослідження сприяє розумінню перспектив взаємодії, аналізу існуючих тенденцій та формуванню практичних рекомендацій для подальшого розвитку відносин між країнами.

Якість проведеного дослідження: робота містить ґрунтовний аналіз стану економічного співробітництва між Україною та Люксембургом, використовує актуальні статистичні дані та міжнародні джерела інформації. Авторка застосувала сучасні методи економічного аналізу, що дозволяє зробити обґрунтовані висновки.

Позитивні риси кваліфікаційної роботи: кваліфікаційна робота відзначається чіткою структурою та логічною послідовністю викладу матеріалу, що сприяє легкому сприйняттю інформації. Авторка використовує актуальні наукові підходи та сучасні методи аналізу, що дозволяє глибоко дослідити економічне співробітництво між Україною та Люксембургом. Дослідження демонструє глибоке розуміння теми та її практичної значущості, що підтверджується ретельним аналізом статистичних даних, міжнародних джерел інформації та відповідних економічних показників. Висновки та рекомендації аргументовані, логічні та можуть бути використані на практиці для подальшого розвитку економічних відносин між країнами.

Зауваження: в окремих місцях спостерігається недостатня деталізація аргументів, що може ускладнити сприйняття певних висновків. Також доцільно було б розширити аналіз практичних аспектів співробітництва, включивши більше реальних кейсів та прикладів, що підтвердили б теоретичні положення роботи.

Практична значущість висновків і рекомендацій: результати дослідження можуть бути використані як основа для подальших наукових розвідок у сфері міжнародного економічного співробітництва. Також вони можуть бути корисними для урядових структур та бізнес-кіл, зацікавлених у розвитку економічних зв'язків між Україною та Люксембургом.

Загальна оцінка професійних компетентностей здобувача та рівня якості кваліфікаційної роботи: кваліфікаційна магістерська робота Михальчук Аліни Сергіївни виконана на високому рівні, відповідає вимогам, що висуваються до наукових досліджень такого рівня, та заслуговує позитивної оцінки.

Гриценко Олексій Вікторович,
(ПІБ рецензента, науковий ступінь та вчене звання - за наявності)

Генеральний директор ТОВ «БРОКБРИДЖ»
(Місце роботи та посада рецензента)

Місце печатки підприємства/організації, де працює рецензент (за наявності печатки).
За відсутності печатки, рецензія має бути оформлена на офіційному фірмовому бланку

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	6
1.1. Поняття та етапи економічного співробітництва країн	6
1.2. Форми економічного співробітництва	14
1.3. Методи оцінювання ефективності економічного співробітництва	24
РОЗДІЛ 2. СТАН І ДИНАМІКА ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЛЮКСЕМБУРГОМ	32
2.1. Динаміка торговельних відносин України з Люксембургом.....	32
2.2. Динаміка інвестиційного співробітництва України з Люксембургом	40
2.3. Особливості допомоги Люксембургу Україні під час повномасштабної війни	50
РОЗДІЛ 3. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЛЮКСЕМБУРГОМ.....	59
3.1. Основні проблеми економічного співробітництва України з Люксембургом	59
3.2. Ключові напрями посилення співробітництва України з Люксембургом в умовах євроінтеграції.....	65
ВИСНОВОК	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Актуальність теми дослідження економічного співробітництва України та Люксембургу обумовлена стратегічним курсом України на євроінтеграцію, що передбачає зміцнення зв'язків із країнами ЄС, включаючи Люксембург, який є одним із провідних фінансових центрів Європи. Особливе значення має потенціал Люксембургу у сфері інвестицій, торгівлі, енергетики, ІТ-технологій, а також у розвитку малого і середнього бізнесу. У контексті глобалізації та інтеграції міжнародної економіки дослідження взаємодії між Україною та Люксембургом сприяє визначенню шляхів розширення ринків збуту, залучення іноземного капіталу та впровадження інноваційних рішень в українську економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема економічного співробітництва між Україною та Люксембургом не часто зустрічається в наукових працях вітчизняних та іноземних науковців, зокрема можна згадати статтю О. Сободаря «Українсько-Люксембурзькі відносини у 90-х роках ХХ ст.», а також дослідження А. Кудряченка, С. Віднянського та В. Рєзнікова. Іноземні вчені не досліджували питання співпраці між Україною та Люксембургом, проте вивчали саме економіку Люксембургу, зокрема можна виділити С. Кульманна та Г. Волльмана, які зосереджували свою увагу на державному управлінні в країнах Бенілюксу, К. Тервіша та С. Альтшулера, що досліджували національні моделі розвитку державного управління у Західній Європі, а також К. Лундвалла, який вивчав особливості національних інноваційних систем. Проте існує багато питань, які були попередньо не висвітлені у працях науковців, зокрема сучасний стан двосторонньої взаємодії між цими двома країнами, а також вплив на їх відносини російсько-української війни.

Метою даної роботи є визначення стану, викликів і перспектив економічного співробітництва України з Люксембургом. Для поставленої мети були виконані такі *завдання*:

- визначити поняття та етапи економічного співробітництва країн;
- розглянути форми економічного співробітництва;
- систематизувати методи оцінювання ефективності економічного співробітництва країн;
- проаналізувати динаміку торговельних відносин України з Люксембургом;
- оцінити динаміку інвестиційного співробітництва України з Люксембургом;
- розглянути особливості допомоги Люксембургу Україні під час повномасштабної війни;
- виявити основні проблеми економічного співробітництва України з Люксембургом;
- запропонувати ключові напрями посилення співробітництва України з Люксембургом в умовах євроінтеграції.

Об’єктом дослідження є процес економічного співробітництва України з Люксембургом.

Предметом дослідження є сутність, динаміка та особливості економічного співробітництва України з Люксембургом.

Методи дослідження. Для дослідження економічного співробітництва між Україною та Люксембургом використано комплексний підхід, який включає такі методи:

- аналіз та синтез – для вивчення наукових праць, звітів міжнародних організацій, статистичних даних та їх узагальнення з метою формування цілісної картини економічних відносин;
- порівняльний метод – для аналізу динаміки експорту, імпорту, інвестиційних потоків між Україною та Люксембургом у різні періоди, а також для визначення тенденцій і закономірностей;
- системний підхід – для оцінки впливу економічного співробітництва на розвиток обох країн, враховуючи соціальні, фінансові, технологічні та інші аспекти;

- метод статистичного аналізу – для обробки даних про товарообіг, інвестиції, зовнішньоторговельний баланс, динаміку ВВП та інші ключові показники;

- метод прогнозування – для визначення перспектив розвитку співпраці, зокрема у сфері торгівлі, інвестицій та технологічного обміну;

- графічний метод – для візуалізації отриманих даних у вигляді графіків, діаграм і таблиць, що спрощує їх сприйняття та аналіз.

Теоретична значущість дослідження полягає у формуванні комплексного уявлення про сутність і механізми економічного співробітництва між Україною та Люксембургом. **Методична значущість** полягає у використанні системного підходу до аналізу економічного співробітництва, який включає методи статистичного аналізу, прогнозування, історичного та порівняльного аналізу. **Практична значущість** дослідження полягає у можливості використання його результатів для розробки рекомендацій щодо посилення економічного співробітництва між Україною та Люксембургом. Результати дослідження були представлені на науковій конференції «Інноваційні проекти для економічного відродження та конкурентного розвитку України» у вигляді тез на тему: «Перспективи розвитку торговельних відносин між Україною та Люксембургом».

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові акти України та Люксембургу, які регулюють питання міжнародної економічної співпраці, зокрема угоди про партнерство та співробітництво. До основних джерел відносяться статистичні дані Державної служби статистики України, Міністерства економіки України, а також відповідних органів Люксембургу. Ключову роль відіграли аналітичні звіти міжнародних організацій, таких як Світова організація торгівлі (СОТ), Конференція ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD) та Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), які містять інформацію про динаміку міжнародної торгівлі, інвестиційні потоки та інші економічні показники.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1.1 Поняття та етапи економічного співробітництва країн

Економічна співпраця є важливим елементом сучасних міжнародних відносин, що об'єднує країни, регіони та організації задля досягнення спільних економічних інтересів. У світі, який постійно глобалізується, інтеграція економічних систем набуває все більшого значення, сприяючи стійкому розвитку, технологічним інноваціям та зростанню рівня життя населення. Основною метою такої співпраці є створення умов для економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності державних економік та гарантування їхньої економічної стабільності. Під час взаємодії враховуються відмінності у рівнях розвитку, інтереси та наявні ресурси кожного учасника.

Ефективне міжнародне співробітництво базується на принципах добровільності, прозорості, відкритості, професійного підходу, аргументованості та повазі до суверенітету інших країн. Важливим аспектом є відповідальність сторін за виконання домовленостей, зокрема через систему договірних санкцій у разі порушень. У випадку недотримання цих принципів співпраця може стати інструментом прихованої анексії або призвести до відкритої військової агресії.

Аналіз літературних джерел дозволив виділити кілька ключових аспектів міжнародної співпраці:

- сприяння розвитку територій завдяки активізації наявного потенціалу та залученню нових ресурсів;
- орієнтація на стимулювання підприємницької діяльності, розвиток ринку праці, підвищення рівня добробуту населення, а також перехід держав від традиційної економіки до інноваційної моделі;

- дотримання договірних зобов'язань та міжнародних норм права з урахуванням національного законодавства;
- підтримка міжнародного правопорядку та сприяння мирному співіснуванню держав через виконання міжнародних угод.

У таблиці 1.1 представлено основні характеристики міжнародної співпраці та можливі виклики, що можуть виникати в різних сферах цієї діяльності.

Таблиця 1.1 – Ознаки та виклики міжнародного співробітництва [1, с. 26]

Ознаки	Виклики
Наявність учасників з різних держав	Ресурсні, ментальні, поведінкові та інші відмінності
Об'єднання ресурсів для вирішення спільних проблем та виконання спільних завдань	Справедливий розподіл залучених ресурсів і вигод
Зростання взаємозв'язків між державами	Зростання взаємозалежності між державами
Інтернаціоналізація бізнесу й виробництва (надання послуг)	Монополізація ринку
Формування міжнародної політики та механізмів регулювання у сфері співробітництва (міжнародне право, стандарти тощо)	Складність контролю, оскільки багато норм є рекомендаціями та які важко оскаржити в судовому порядку
Посилення ролі міжнародних інститутів як регуляторів розвитку (міжнародних організацій, інститутів інтеграційних об'єднань, міжнародних судових органів тощо)	Формування світового уряду з ризиками неврахування національних інтересів
Виникнення зовнішньої діяльності держави і регіонів (зовнішньоекономічної, зовнішньоторговельної, геополітичної тощо)	Прагнення анексії (явної, прихованої) територій інших держав

Міжнародне співробітництво – це складний і багатоаспектний процес, що охоплює різні галузі діяльності та призводить до формування різноманітних напрямів взаємодії:

- економічна сфера – охоплює міжнародну економічну взаємодію, яка включає торгівлю (експортно-імпортні операції), виробничу діяльність, інвестування, валютні операції, а також співпрацю в окремих галузях економіки та створення міжгалузевих об'єднань;

- політична сфера – охоплює міжнародну політичну взаємодію, що передбачає перетин кордонів (митні процедури), міграційні процеси, створення спільних органів для вирішення загальних питань, транскордонну співпрацю між

громадами різних країн та формування спеціальних економічних зон із пільговим режимом (наприклад, єврорегіони), а також дипломатичну діяльність;

- інфраструктурна сфера – включає розвиток транспортної мережі для пересування людей і товарів, фінансову систему для руху капіталу (грошові перекази), створення інноваційних об'єктів (як, наприклад, Великий адронний колайдер) та інфраструктуру для розміщення переміщених осіб (центри тимчасового проживання біженців);

- наукова та освітня сфера – передбачає академічний та професійний обмін, взаємне визнання освітніх документів, а також спільні науково-дослідні й освітні проекти;

- медична сфера – охоплює міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я, зокрема обмін медичними працівниками, проведення спільних досліджень та розробок для боротьби з епідеміями та іншими глобальними викликами у сфері охорони здоров'я;

- культурна сфера – передбачає культурний обмін, збереження історико-культурної спадщини, взаємодію з діаспорою, підтримку молодіжних ініціатив, збереження поліетнічного середовища та прав корінних народів;

- спортивна сфера – включає міжнародні спортивні змагання (олімпіади, чемпіонати тощо), встановлення стандартів у галузі фізичної культури і спорту, діяльність спортивних рухів і федерацій;

- сфера безпеки та оборони – охоплює спільні навчання, наукові розробки, створення органів для вирішення спільних питань, миротворчі операції, військову та гуманітарну допомогу, боротьбу з міжнародною злочинністю та торгівлею людьми;

- екологічна сфера – зосереджена на охороні навколишнього середовища, скороченні забруднення, декарбонізації, розвитку зеленої енергетики, озелененні та впровадженні екологічних інновацій.

Кожен з цих напрямів сприяє поглибленню міжнародної інтеграції та вирішенню глобальних викликів спільними зусиллями. Одним із основних видів міжнародного співробітництва є міжнародне економічне співробітництво, яке є

одним із видів міжнародних економічних відносин. Тому, для правильного розуміння явища економічного співробітництва необхідно розглянути поняття світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Одним із ключових напрямів міжнародної взаємодії є економічне співробітництво, яке виступає складовою частиною міжнародних економічних відносин. Для кращого розуміння сутності цього явища важливо розглянути поняття світового господарства та структуру міжнародних економічних зв'язків.

Світове господарство – це комплексна система взаємозалежності держав, яка формується через економічні зв'язки на міжнародному рівні.

Міжнародні економічні відносини є важливим компонентом цієї системи.

Формування таких зв'язків сприяє створенню торговельних і економічних контактів між країнами та організаціями, які беруть активну участь у функціонуванні світової економіки. В основі цих відносин лежить принцип взаємовигоди для всіх сторін-учасниць.

Країни та суб'єкти міжнародних економічних відносин регулярно проводять зустрічі для спільного вирішення актуальних глобальних питань. Серед сучасних викликів особливу увагу привертають екологічні проблеми: забруднення довкілля, зменшення популяцій тварин, забруднення повітря, руйнування озонового шару, танення льодовиків та виснаження природних ресурсів, таких як питна вода, нафта, газ та інші корисні копалини. У зв'язку з цим все більше уваги приділяється використанню альтернативних джерел енергії, зокрема сонячної, вітрової та енергії води.

Далі варто розглянути основні теоретичні підходи до визначення терміну економічного співробітництва, що наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Теоретичні підходи до визначення поняття економічного співробітництва [36-39]

Підхід	Визначення
1	2
Чилійське агентство з міжнародного співробітництва	Економічне співробітництво є компонентом міжнародного співробітництва, яке спрямоване на створення умов, необхідних для сприяння процесам торгівлі та фінансової інтеграції на

продовження таблиці 1.2

1	2
	міжнародній арені шляхом здійснення дій з метою отримання непрямих економічних вигод у середньостроковій та довгостроковій перспективі.
Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)	Економічне співробітництво стосується спільних зусиль між країнами для спільної роботи над різними аспектами міжнародної економічної діяльності, такими як інвестиції, поведінка багатонаціональних компаній, електронна комерція, конфіденційність і шифрування.
Рада Коледжів	Економічне співробітництво стосується спільних зусиль між країнами чи організаціями для збільшення взаємних економічних вигод через торговельні угоди, спільні підприємства та спільні ресурси. Ця співпраця має вирішальне значення для сприяння стабільності, росту та розвитку в глобалізованому світі, особливо після великих конфліктів, таких як війни. Це дозволяє націям працювати разом, щоб відновити економіку, сприяти взаємозалежності та подолати такі проблеми, як бідність і безробіття.
Е. О'Фаррілл	Економічне співробітництво є складним, недостатньо визначеним поняттям, яке загалом стосується промислового, фінансового, комерційного, підприємницького та виробничого співробітництва. Крім того, економічне співробітництво визначено як компонент міжнародного співробітництва, яке спрямоване на створення умов, які сприяють процесу комерційної та фінансової інтеграції в міжнародному середовищі шляхом здійснення заходів, спрямованих на отримання непрямих середньо- та довгострокових економічних вигод.
Г. Караяні та Ч. Джорджеску	Економічне співробітництво - це форма міжнародного співробітництва з метою отримання взаємної вигоди шляхом спільного використання фінансових, матеріальних і технологічних ресурсів усіх партнерів.

На мою думку, найбільш доцільним є визначення терміну економічного співробітництва запропоноване Радою Коледжів, оскільки воно є найбільш чітким, практичним і враховує глобальний контекст економічного співробітництва. Це визначення не тільки пояснює саму суть терміну, але й деталізує, як саме реалізується співпраця між країнами чи організаціями, та які конкретні переваги вона приносить. Воно охоплює ключові аспекти економічної взаємодії, такі як торговельні угоди, спільні підприємства та використання спільних ресурсів, що робить його зрозумілим і практичним.

На відміну від інших визначень, це не обмежується лише абстрактними формулюваннями, а пропонує приклади, що дозволяють чітко уявити, як

економічне співробітництво впливає на реальні економіки. Крім того, у визначенні підкреслюється його роль у сприянні економічній стабільності, зростанню та розвитку в глобалізованому світі. Зокрема, воно враховує такі важливі виклики, як післявоєнна відбудова, боротьба з бідністю та зниження безробіття. Це надає йому більшого значення в умовах сучасних глобальних викликів.

Додатково, визначення Ради Коледжів вигідно вирізняється порівняно з формулюванням ОЕСР, яке занадто звужує контекст економічного співробітництва до аспектів електронної комерції, багатонаціональних компаній тощо, ігноруючи більш широкі аспекти. Визначення Гонсало О'Фаррілла, своєю чергою, страждає від загальної нечіткості, позаяк називає економічне співробітництво «складним і недостатньо визначеним поняттям», що не додає ясності для розуміння його суті.

Розвиток економічних зв'язків має базуватися на досягненні компромісу між усіма учасниками, що дозволяє уникати конфліктів та напруги між державами. Збалансований розвиток усіх секторів співпраці є необхідною умовою для стабільності. Наприклад, недостатньо розвинена інфраструктура може негативно вплинути на обсяги міжнародної торгівлі, що своєю чергою ускладнить розвиток економічних відносин. Спільне вирішення глобальних проблем сприяє кращому розумінню між країнами та дозволяє напрацювати ефективні стратегії для подолання викликів.

Економічні відносини – це взаємодія різних суб'єктів господарювання у сфері виробництва, розподілу, обміну та споживання ресурсів, яка відбувається в умовах обмеженості ресурсів та міжнародного поділу праці.

Міжнародне економічне співробітництво – це форма взаємодії між господарюючими суб'єктами різних країн, яка передбачає обмін товарами, експортно-імпортні операції та встановлення партнерських зв'язків на глобальному рівні.

За визначенням Уніята А.В., міжнародне економічне співробітництво включає обмін діяльністю у різних секторах та країнах, охоплюючи міжнародну торгівлю, спільне виробництво, науково-технічну співпрацю, транспортні перевезення, туристичну галузь та фінансові відносини.

Учасниками економічного співробітництва можуть бути як держави, так і юридичні та фізичні особи, підприємства та компанії (рис.1.1).

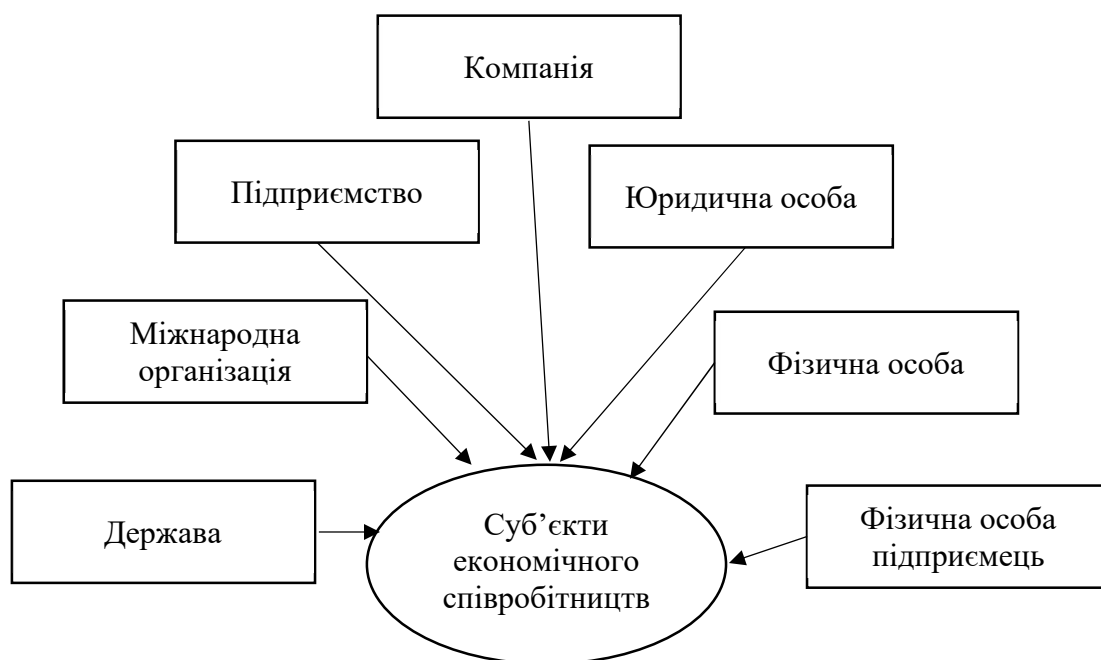

Рисунок 1.1 – Суб'єкти економічного співробітництва [4,6]

Основні етапи розвитку міжнародного економічного співробітництва представлено на рис. 1.2.

Угода про співробітництво та партнерство зазвичай містить ключові положення щодо торговельних відносин між країнами. У таких документах визначаються особливості оподаткування, порядок оформлення митних документів, механізми врегулювання суперечок, а також плани та перспективи економічної взаємодії. Наприклад, угода між Україною та Європейською асоціацією вільної торгівлі, яка набула чинності у 2012 році.

Вільні економічні зони створюються на основі спеціальних угод, де зазначають територію їхньої дії, податкові умови та пільги, що надаються державою на цій території.

Митний союз формується після підписання відповідної угоди, яка регламентує участь країн, цілі створення, принципи та етапи інтеграції, а також особливості його функціонування.

Загальний ринок створюється на базі зони вільної торгівлі шляхом підписання угоди про спільний ринок. У документі прописуються цілі, принципи та етапи його формування.

Економічний союз засновується на добровільній участі країн та дотриманні принципів суверенітету, рівності прав і відповідальності сторін за виконання угоди. У договорі визначаються мета, етапи створення та особливості функціонування союзу.

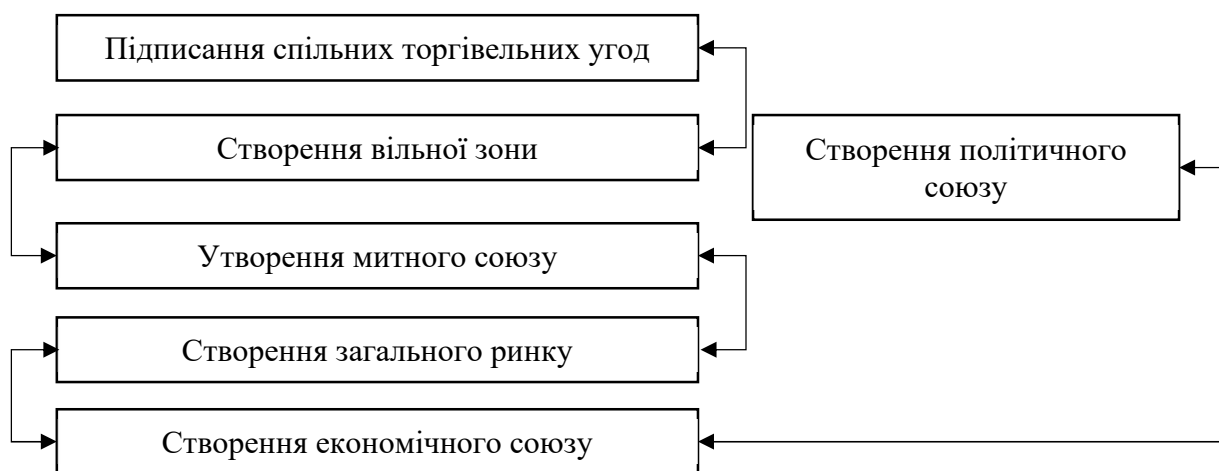

Рисунок 1.2 – Етапи міжнародного економічного співробітництва [12]

Головною метою економічного співробітництва є розвиток торговельних зв'язків, підвищення конкурентоспроможності товарів на міжнародних ринках, зміцнення економічної стабільності учасників, стимулювання зростання ключових галузей та зниження рівня безробіття. Поглиблення співпраці може сприяти створенню економічних союзів та єдиних ринків товарів і послуг.

Отже, економічна взаємодія є фундаментом міжнародних відносин, сприяючи розвитку, технологічному прогресу та підвищенню рівня життя. Вона об'єднує країни, компанії та організації навколо спільних економічних інтересів. Міжнародне економічне співробітництво базується на засадах рівноправності, добровільності та дотриманні міжнародних стандартів. Це співробітництво охоплює сфери торгівлі, інвестицій, науки, екології та безпеки, враховуючи відмінності у рівні розвитку та ресурсах учасників. Ефективна економічна

взаємодія є важливим інструментом подолання глобальних викликів, таких як економічна нерівність, кліматичні проблеми та дефіцит ресурсів. Розвиток міжнародного економічного співробітництва є важливим чинником досягнення миру, стабільності та сталого розвитку на глобальному рівні.

1.2 Форми економічного співробітництва

Економічне співробітництво є невід'ємною складовою міжнародних відносин у сучасному глобалізованому середовищі. Воно охоплює широкий спектр взаємодії між державами, компаніями, регіонами та організаціями з метою досягнення спільних економічних результатів. Процеси глобалізації та інтеграції створюють як нові можливості, так і виклики, що робить економічне співробітництво важливим інструментом для зміцнення національних економік, підвищення їхньої конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку і безпеки.

Форми економічної співпраці охоплюють різні рівні взаємодії – від міжнародної торгівлі та інвестування до створення спеціальних економічних зон. Ці форми базуються на принципах добровільності, прозорості, взаємовигоди та поваги до суверенітету країн-учасниць. Важливим є врахування рівнів розвитку, ресурсної бази та інтересів кожної зі сторін для досягнення ефективної співпраці. Аналіз існуючих форматів економічного партнерства допомагає краще зрозуміти, як функціонують міжнародні економічні зв'язки, їхній вплив на глобальну економіку та роль у формуванні соціально-економічного середовища окремих держав. Вивчення цих аспектів є важливим для розробки дієвих стратегій міжнародної інтеграції в умовах постійних змін світової економіки.

Проте деякі науковці виділяють різні форми міжнародного економічного співробітництва, що продемонстровано у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Теоретичні підходи до визначення основних форм міжнародного економічного співробітництва [40, 41, 42]

Підхід	Форми
Бестужева С.	1) міжнародний поділ праці; 2) міжнародне виробничо-інвестиційне співробітництво; 3) міжнародне науково-технічне співробітництво; 4) міжнародна міграція робочої сили; 5) міжнародна торгівля; 6) міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини; 7) міжнародна економічна інтеграція.
Школа І.	1) міжнародна торгівля товарами; 2) міжнародна торгівля послугами; 3) міждержавний рух капіталу; 4) міжнародна трудова міграція; 5) міжнародні науково-технічні відносини; 6) міжнародні валютно-кредитні відносини; 7) міжнародні валютно-фінансові відносини; 8) міждержавні транспортні відносини; 9) міжнародна економічна інтеграція.
Амеліна І.	1) міжнародна торгова система міжнародних товарно-грошових відносин, що складається із зовнішньої торгівлі всіх країн світу; 2) міжнародний рух капіталу; 3) міжнародна трудова міграція; 4) міжнародний трансфер технологій; 5) міжнародні валютно-фінансові відносини; 6) міжнародні кредитні відносини; 7) міжнародна економічна інтеграція; 8) міжнародні зусилля щодо вирішення глобальних економічних проблем.

Усі підходи до визначення форм міжнародного економічного співробітництва, більш менш спираються на одні і ті ж самі фактори, зокрема міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція та міжнародне науково-технічне співробітництво.

Проте кожен підхід трохи вирізняється від інших, наприклад Бестужева С. забезпечує базове розуміння ключових аспектів міжнародного економічного співробітництва, однак її поділ має обмежений опис сфери послуг та інших специфічних форм, таких як транспорт чи міжнародний туризм. Підхід Школа І. охоплює ширший спектр міжнародного співробітництва, виділяючи окремі аспекти, які залишаються поза увагою інших підходів, зокрема транспорт та послуги. Це робить його більш детальним і практичним для аналізу сучасних міжнародних економічних зв'язків. Підхід Амеліної І. відзначається актуальністю

для сучасних глобалізаційних процесів, оскільки враховує не лише традиційні форми, але й трансфер технологій та вирішення глобальних проблем.

Далі більш детально про основні форми міжнародного економічного співробітництва. Однією з основних форм такої співпраці є міжнародна торгівля. Вона передбачає обмін товарами, послугами та інтелектуальними продуктами між країнами на основі добровільних угод. Важливим аспектом міжнародної торгівлі є впевненість учасників у тому, що кожна зі сторін отримає економічну вигоду від такої взаємодії. До структури міжнародної торгівлі входять операції з імпорту (ввезення) та експорту (вивезення) товарів і послуг.

У сукупності зовнішньоторговельні операції країн формують глобальну систему міжнародної торгівлі, яка охоплює всі суб'єкти світової економіки. Суттєвою основою цієї системи є міжнародний поділ праці, який стимулює спеціалізацію у виробництві та поглиблює економічну кооперацію. Подальший розвиток цієї галузі значною мірою зумовлений науково-технічним прогресом, що сприяє модернізації виробничих процесів та змінює географічну і товарну структуру світових торговельних потоків. Структура міжнародної торгівлі продемонстрована на рис. 1.3.

Міжнародна торгівля є однією з найдавніших форм міжнародних економічних відносин, яка сприяє процесу глобальної інтеграції та залишається ключовим сегментом світового господарства. Сьогодні вона охоплює понад 80% всіх міжнародних економічних операцій, продовжуючи відігравати важливу роль у розвитку світової економіки.

Міжнародна торгівля займає важливе місце в системі світових економічних відносин. Вона виконує кілька ключових функцій. По-перше, через міжнародну торгівлю реалізуються результати різних форм економічної діяльності на глобальному рівні, таких як експорт капіталу, виробнича кооперація та науково-технічна співпраця. По-друге, динаміка обміну товарами визначає тенденції розвитку світового ринку послуг. По-третє, зростання міждержавних та міжрегіональних зв'язків є важливим фактором для економічної інтеграції країн.

По-четверте, міжнародна торгівля сприяє подальшому розвитку міжнародного поділу праці та інтенсифікації глобальних економічних зв'язків.

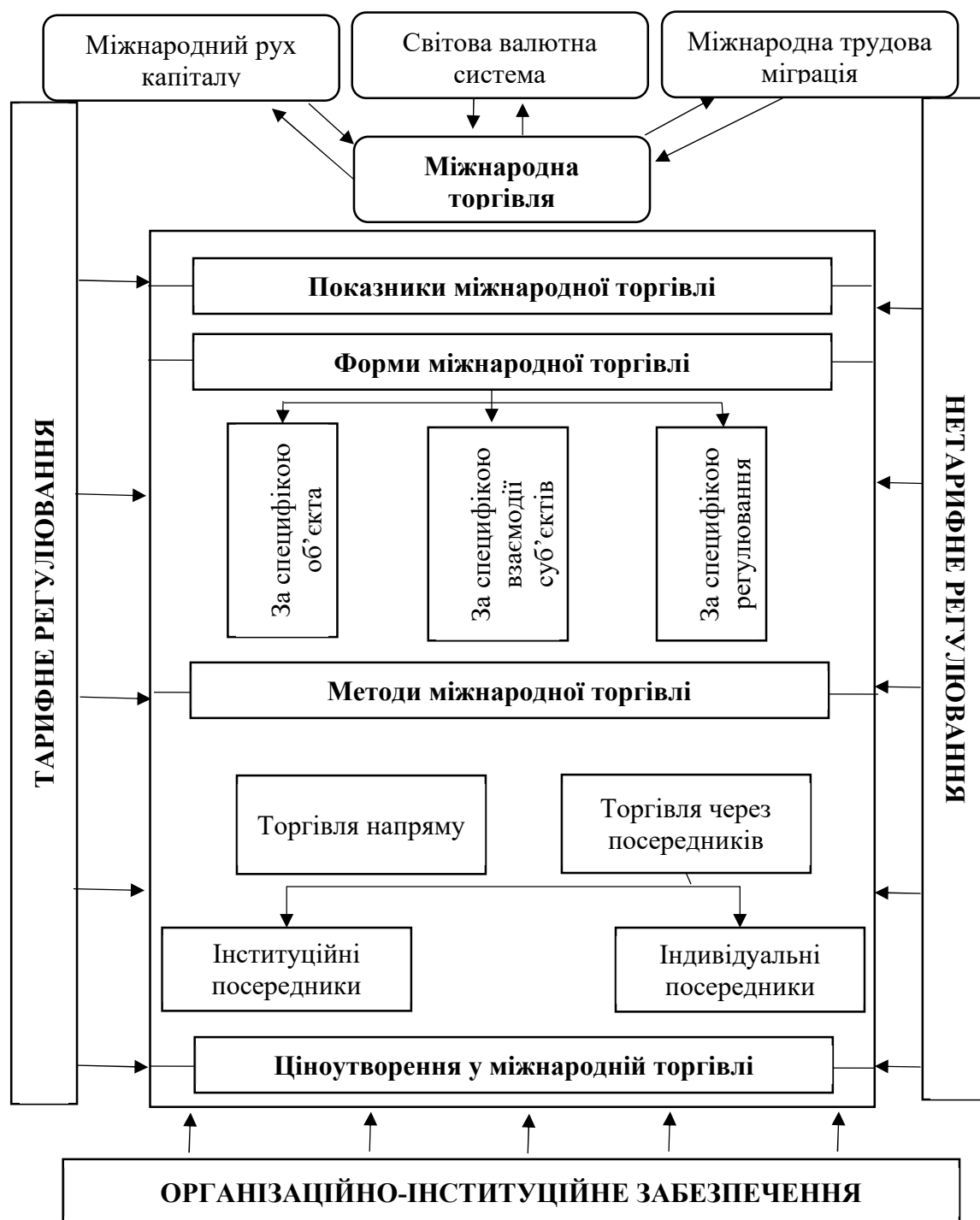

Рисунок 1.3 – Структура міжнародної торгівлі [15]

Міжнародна торгівля відкриває для країн наступні перспективи:

- розширення ринків збуту продукції;

- поглиблення спеціалізації, що підвищує ефективність виробництва, сприяє раціональному розподілу та використанню світових ресурсів;
- функціонування міжнародної фінансової системи, яка забезпечує конвертованість валют і стабільність економічних відносин;
- можливість залучати товари, послуги, капітал та трудові ресурси з інших країн, адаптуючи їх до власних потреб та економічних інтересів.

У довгостроковій перспективі міжнародна торгівля сприяє зростанню рівня життя та добробуту населення.

Міжнародна торгівля забезпечує рух товарів і послуг між країнами. Всі сфери міжнародної співпраці потребують високорозвинених послуг, які є продовженням сучасних виробничих процесів. Основною відмінністю між торгівлею послугами та товарами (сировиною, капіталом тощо) є неможливість накопичення послуг. Ринок послуг становить близько 25% від загального обсягу світового товарообігу, і темпи його зростання значно випереджають темпи розвитку товарної торгівлі. Крім того, сектор послуг значно більше впливає на рівень зайнятості населення в країні порівняно з товарним ринком.

Міжнародні інвестиції є другою важливою формою економічної співпраці. Вони охоплюють діяльність суб'єктів (інвесторів та учасників), які здійснюють вкладення за межами власної країни або залучають іноземні інвестиції з метою отримання прибутку. Кожна держава регулює інвестиційну діяльність у рамках свого законодавства, визначаючи правові, економічні та соціальні умови для інвесторів. Суб'єкти інвестиційної діяльності реалізують свої економічні інтереси на інвестиційних ринках, де відбувається обмін капіталом та інвестиційними активами.

Основні види інвестиційних ринків:

1) внутрішній (національний) ринок – поділяється на:

- вітчизняний ринок – операції з цінними паперами емітентів-резидентів цієї країни;
- іноземний ринок – операції з активами нерезидентів, які регулюються законодавством країни емітента. Наприклад, цінні папери, випущені в США

іноземними компаніями, підпорядковуються американському законодавству. Якщо іноземна компанія бажає випустити свої фінансові інструменти в Японії, вона повинна діяти відповідно до місцевих норм та актів Міністерства фінансів. Іноземні ринки часто мають свої назви: у США – ринок янкі, у Японії – самурайський, у Великобританії – бульоговий, у Нідерландах – ринок Рембрандта, в Іспанії – ринок матадорів;

- зовнішній (міжнародний) ринок – включає цінні папери, які після випуску стають доступними для інвесторів з різних країн і не регулюються законодавством окремої держави. Такий ринок ще називають офшорним або євроринком.

Міжнародні інвестиції передбачають рух підприємницького капіталу через кордони у вигляді вкладень у різні економіки. Інвестиції вважаються міжнародними, якщо вони здійснюються між суб'єктами різних країн, де взаємодіють резиденти та нерезиденти певної держави (рис. 1.4.).

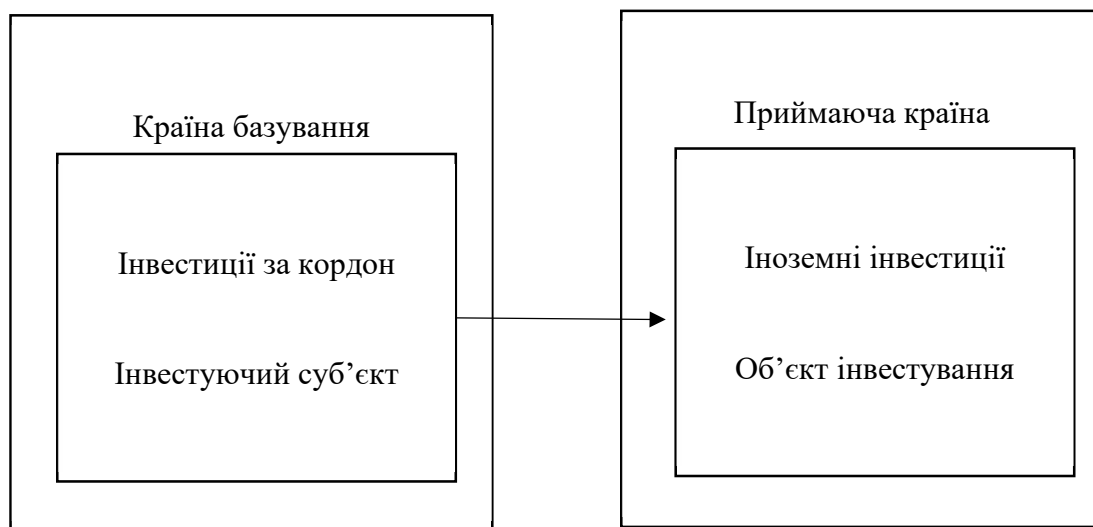

Рисунок 1.4 – Схема руху інвестицій між країнами [17]

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) — це фінансові вкладення з метою отримання прибутку, що мають довгострокову економічну мету і надають інвестору контроль над об'єктом інвестування. Вони передбачають придбання реальних активів за кордоном, що дозволяють іноземному підприємству здійснювати управлінський контроль над національним господарюючим суб'єктом. ПІІ забезпечують можливість перенаправлення капіталу з однієї країни

в іншу, де він може працювати ефективніше, а також сприяють передачі передових технологій і методів ведення бізнесу з розвинутих країн до країн, що розвиваються. Ці інвестиції є основною формою приватного капіталовкладення, що дозволяє здійснювати прямий контроль над підприємствами в іншій країні. Згідно з визначенням Міжнародного валютного фонду, ПІІ виникають, коли іноземний інвестор володіє не менш ніж 25% акцій компанії, за винятком окремих країн, де пороговий показник може варіюватися.

Окремим видом економічної співпраці є створення вільних економічних зон (СЕЗ), які функціонують як спеціальні митні території. Ці зони пропонують не лише звільнення від митних зборів, але й надають податкові пільги, сприятливі умови для бізнесу, включаючи полегшення доступу до земельних ділянок, ліцензій, дозволів і правил працевлаштування, а також допомогу в адміністративних питаннях. Крім того, важливою перевагою СЕЗ є підтримка інфраструктури, що особливо важливо для країн, що розвиваються. Інвестиції в інфраструктуру цих зон дають змогу створювати нові робочі місця, сприяти диверсифікації економіки, а також стимулювати експорт і розвиток виробничого потенціалу.

Основними принципами спеціальних економічних зон є:

- географічне обмеження території;
- централізоване управління;
- окрема митна зона з пільгами;
- надання пільг залежно від фізичного розташування в межах СЕЗ.

Розвиток концепції спеціальних економічних зон (СЕЗ) та їх впровадження протягом тривалого часу призвели до створення різних типів СЕЗ, зокрема:

Зона вільної торгівлі — це безмитна зона, де пропонуються складські та торгові приміщення для перевантаження, реекспорту і торгівлі, які зазвичай розташовуються в портах по всьому світу.

Експортно-виробнича зона — спрямована на підтримку та розвиток переробних підприємств, продукція яких переважно орієнтована на експорт. Існують два типи таких зон: традиційна (де вся територія призначена для

експортноорієнтованих підприємств) і гібридна (відкрита для підприємств різних галузей, з окремими ділянками для експортних компаній).

Вільний порт — це СЕЗ, що охоплює значну територію, включаючи різні види діяльності, від туризму до роздрібної торгівлі, і пропонує численні економічні стимули для бізнесу. Класичним прикладом є великі вільні порти в Китаї.

Зона підприємницької діяльності — створюється для стимулювання розвитку економічно депресивних територій, пропонуючи податкові пільги та фінансові гранти для залучення бізнесу. Такі зони поширені в розвинутих країнах, зокрема у США, Франції та Великій Британії.

Експортно-виробнича зона Single Factory — надає інвестиційні стимули окремим підприємствам незалежно від їх розташування, не обов'язково в межах спеціальної зони.

У процесі еволюції СЕЗ деякі з них стали вузькоспеціалізованими, орієнтуючись на розвиток окремих галузей та видів діяльності. На сучасному етапі відбувається переосмислення ролі СЕЗ в економічному розвитку, оскільки вони більше не обмежуються підтримкою експорту чи створенням робочих місць, але також орієнтовані на стимулювання двосторонньої торгівлі, лібералізацію економіки та модернізацію інфраструктури.

Крім того, зростає увага до інтеграції СЕЗ в економіку країни, на території якої вони функціонують. Це відображається в державних підходах до політики та управління СЕЗ, що створює нові можливості для економічного зростання.

Наступна форма — це міжнародна трудова міграція. Міжнародна трудова міграція почала активно розвиватися наприкінці ХХ — на початку ХХІ століття, ставши одним із ключових проявів інтеграційних процесів у національних економіках [43]. Термін «міграція» походить від латинського слова, яке означає переміщення.

Міжнародна трудова міграція являє собою безпосередній прояв функціонування світового ринку праці, де робоча сила переміщується до країн, у яких попит на працівників перевищує пропозицію. Працівники, які не можуть реалізувати свій потенціал у рідній країні, переїжджають до держав із наявними

вакансіями. Міжнародна міграція робочої сили трактується як переміщення працездатного населення з однієї країни в іншу в рамках світового ринку праці [44]. Основні форми міграційних процесів зображено на рис. 1.5.

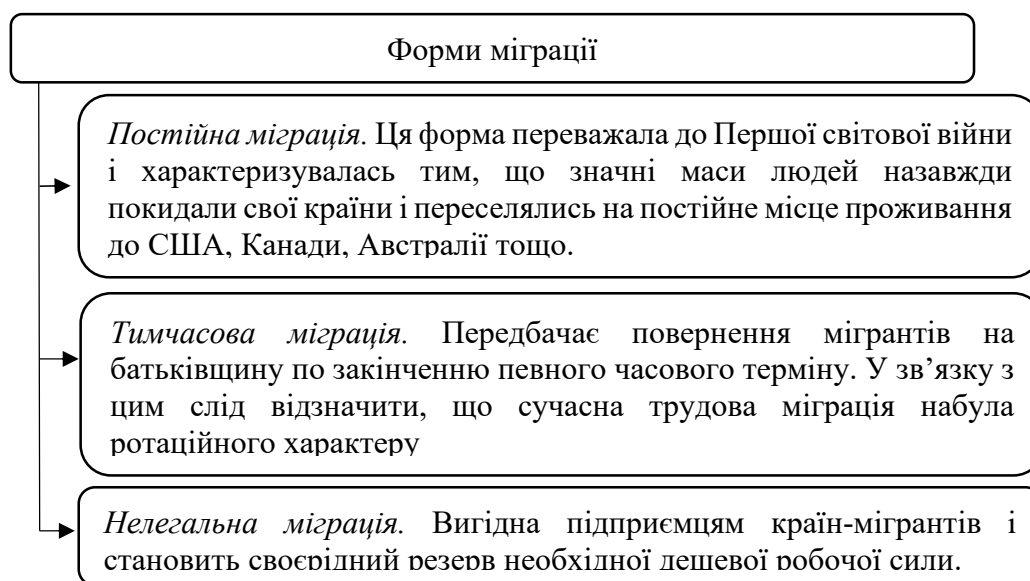

Рисунок 1.5 – Основні форми міграції [45]

У результаті міжнародної міграції робочої сили відбуваються зміни в економічній ситуації як у країнах, що експортують трудові ресурси, так і в країнах, що їх імпортують. Це визначає актуальність дослідження процесів міжнародної трудової міграції у сучасному світі.

Тепер варто перейти до характеристики міжнародного науково-технічного співробітництва, як останньої основної форми міжнародного економічного співробітництва. Міжнародне науково-технічне співробітництво (МНТС) є важливою складовою міжнародних економічних відносин, що стосується спільної діяльності з отримання, поширення та застосування нових знань, обміну науковими досягненнями та виробничим досвідом для вирішення економічних, соціальних, технологічних і виробничих завдань. Основою такого співробітництва є загальний інтерес до науки, що виступає невід'ємною частиною міжнародного поділу праці. Це співробітництво можна умовно поділити на два рівні:

- макрорівень – міждержавне співробітництво, що охоплює спільну науково-технічну діяльність у рамках міждержавних, міжурядових і міжвідомчих угод, а також взаємодію з міжнародними організаціями;

- мікрорівень – кооперація між компаніями, організаціями (науково-дослідними установами, університетами) або змішані форми (наприклад, бізнес-університети), що включає спільні дослідження, обмін знаннями та навчання кадрів [46].

На останок також варто розглянути деякі альтернативні форми міжнародного економічного співробітництва. Міжнародне економічне співробітництво може приймати різні форми, включаючи обмін інформацією між країнами, координацію політики та прийняття правил, що регулюють функціонування міжнародної валютної системи.

Найпростішою формою співпраці є обмін інформацією між країнами. Систематичний збір інформації про політичні наміри та останні події в інших країнах є життєво важливим для ефективної координації політики. Ця форма міжнародного економічного співробітництва накладає найменші обмеження на національну політику. Збір відповідної інформації про розвиток важливих макроекономічних змінних, таких як платіжний баланс, зростання та інфляція в короткостроковій та середньостроковій перспективі, може виявити можливі глобальні невідповідності та потребу в координації політики.

Сама координація політики може бути розділена на два типи: *ad hoc* або епізодична координація, яка характеризується обговоренням між зацікавленими сторонами, коли дії вживаються лише після досягнення згоди; і інституційна координація, або централізоване прийняття рішень, за допомогою якого рішення приймаються або колективно країнами-членами (наприклад, у Європейській валютній системі, EMS), або інституцією, що діє від імені своїх членів.

На сьогоднішній день більшість прикладів координації були епізодичними, хоча міжнародні інституції сприяли обміну інформацією та нагляду, які є важливими формами міжнародного співробітництва. Ще одна корисна відмінність полягає між тими скоординованими політичними рішеннями, які включають короткострокове дискреційне управління попитом («точне налаштування»), і тими, які приймаються з огляду на їх середньострокові наслідки. Міжнародна координація політики з метою короткострокової стабілізації зазнає такої ж

критики, як і внутрішня налагодження: за відсутності детальної інформації про наслідки політики та її довіру така координація може принести більше шкоди, ніж користі. Наприклад, політики зазвичай працюють із затримкою, але тривалість затримки точно невідома; за цих обставин економічні стимули, застосовані, наприклад, для протидії рецесії, можуть відбутися в невідповідний час.

Отже, економічне співробітництво є важливим аспектом міжнародних відносин, стимулюючи інтеграцію країн і регіонів у глобальну економіку. Воно сприяє вирішенню ключових соціально-економічних завдань, таких як підвищення зайнятості, модернізація виробництва, розвиток інфраструктури та підвищення рівня життя населення. У умовах глобалізації економічне співробітництво стає частиною стратегії кожної країни, яка прагне зміцнити свої позиції на світовій арені, забезпечуючи адаптацію до нових викликів і ефективне використання ресурсів для спільного розвитку.

1.3 Методи оцінювання ефективності економічного співробітництва

Методи оцінки ефективності економічного співробітництва є ключовими інструментами для аналізу результатів та визначення подальших напрямів розвитку. Вони дозволяють оцінити виконання встановлених економічних цілей, таких як збільшення продуктивності, залучення капіталу, створення нових робочих місць і розширення експорту. Окрім того, ці методи дають змогу враховувати різноманітні аспекти співпраці, включаючи економічні, соціальні, екологічні та інституційні фактори, що впливають на загальну ефективність. Для оцінки економічного співробітництва між Люксембургом та Україною в цій роботі будуть використані методи, наведені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Методи оцінки економічного співробітництва

Метод	Опис
Аналіз торговельного балансу	Оцінка обсягу експорту та імпорту між країнами.
Аналіз прямих іноземних інвестицій (ПІІ)	Дослідження обсягу і напрямків інвестицій між країнами.
Дослідження динаміки ВВП	Порівняння зростання ВВП країн та внеску співробітництва у це зростання.
Аналіз секторальної співпраці	Оцінка співробітництва у визначених секторах, таких як ІТ, фінанси, енергетика.
Моніторинг міжнародних угод	Аналіз кількості та ефективності виконання міжурядових та міждержавних угод.
Аналіз технологічного обміну	Вивчення передачі технологій, інновацій, спільних проєктів у науці та розвитку.
Аналіз участі в міжнародних організаціях	Дослідження співпраці в рамках міжнародних організацій (наприклад, ЄС, СОТ).
Оцінка розвитку малого і середнього бізнесу (МСБ)	Аналіз впливу співробітництва на створення і розвиток МСБ.

Джерело: складено автором самостійно

Перш за все аналіз економічного співробітництва буде відбуватися на основних показниках міжнародної торгівлі, які поділяються на чотири групи, що наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Основні показники міжнародної торгівлі [19]

Група	Показники
Перша група – обсягові індикатори	До складу якої входять експорт, реекспорт, імпорт, реімпорт, зовнішньоторговельний обіг, генеральна торгівля, спеціальна торгівля та фізичний обсяг торгівлі.
Друга група – результуючі показники	До яких належать сальдо торговельного балансу, сальдо балансу послуг, сальдо балансу поточних операцій, індекси стану платіжного балансу, індекс «умови торгівлі», індекс концентрації експорту, коефіцієнт імпортової залежності країни, у сукупності характеризують стан зовнішньої торгівлі за критерієм збалансованості експорту та імпорту, ефективності та місця країни в світовій торгівлі.
Третя група – структурні показники	Характеризують експортні та імпорتنі товарні потоки за такими ознаками, як товарний склад і регіональна спрямованість.
Четверта група – показники інтенсивності міжнародної торгівлі	Для виміру зовнішньоторговельної інтенсивності країн використовується два типи показників: обсяг зовнішньої торгівлі (або експорту, або імпорту окремо) на душу населення країни та відношення експорту (або імпорту, або зовнішньоторговельного обігу окремо) до валового внутрішнього продукту (ВВП) країни.

Експорт — це процес вивезення товарів, послуг, робіт та результатів інтелектуальної діяльності, включаючи права на них, з митної території країни за кордон без зобов'язання їх повернення. Факт експорту фіксується, коли товар перетинає митний кордон або надаються послуги та права на інтелектуальні результати. Експортом також можна вважати продаж товарів і послуг іноземним покупцям, компаніям, організаціям та спільним підприємствам без фізичного вивезення цих товарів. Обсяг експорту можна вимірювати в натуральних одиницях, коли йдеться про однорідні та порівнянні товари (наприклад, вугілля, нафта, газ).

Імпорт — це процес ввезення товарів, послуг, робіт та результатів інтелектуальної діяльності, включаючи виняткові права на них, на митну територію країни з-за кордону без зобов'язання їх подальшого вивезення. Імпорт вимірюється в грошових одиницях за певний період, найчастіше за рік. Обсяги імпорту однорідних товарів можна оцінювати в кількісних одиницях (наприклад, цукор, пшениця, цемент).

Зовнішньоторговельний обіг — це сума вартості експорту та імпорту країни або групи країн за певний період (рік, квартал, місяць). Цей показник відображає загальний обсяг зовнішньої торгівлі, тобто суму експортованих та імпортованих товарів і послуг.

$$ЗТО = E + I, \quad (1.1)$$

де $ЗТО$ — зовнішньоторговельний обіг;

E — обсяг експорту (у вартісних одиницях);

I — обсяг імпорту (у вартісних одиницях).

Генеральна (загальна) торгівля — це термін, який використовується в міжнародній статистиці для позначення зовнішньоторговельного обігу з урахуванням вартості товарів, що перебувають у транзиті. Цей показник відображає загальний обсяг зовнішньої торгівлі країни, включаючи імпорт, експорт та транзит товарів.

$$ГТ = E + I + T, \quad (1.2)$$

де $ГТ$ — генеральна (загальна) торгівля;

E — вартість експорту;

I — вартість імпорту;

T — вартість транзитних товарів, перевезених через територію країни.

У міжнародній торгівлі транзит зазвичай поділяють на два типи: прямий та опосередкований. Прямий транзит — це перевезення товарів з однієї країни до іншої через територію третьої країни без їх тимчасового зберігання.

Опосередкований транзит — це транспортування товарів через територію третьої країни з їх розміщенням на митних складах. У такому випадку товар обліковується як реекспорт і враховується у загальних показниках імпорту та експорту.

Спеціальна торгівля — це експорт та імпорт, що визначаються двома системами обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі:

- спеціальною системою обліку для деяких категорій товарів;
- загальною системою, яка застосовується до всіх товарів.

Спеціальний експорт включає:

- експорт товарів, вироблених в країні;
- вивезення товарів після їх переробки під митним контролем;
- вивезення націоналізованих товарів.

Загальний експорт складається з спеціального експорту та реекспорту. Спеціальний імпорт включає:

- ввезення товарів для внутрішнього споживання або переробки;
- ввезення товарів для переробки під митним контролем;
- ввезення товарів для переробки на спеціальних митних складах.

Загальний імпорт складається з спеціального імпорту та вартості товарів на спеціальних складах.

Фізичний обсяг зовнішньої торгівлі — це оцінка обсягу експорту або імпорту товарів у постійних цінах одного періоду (зазвичай року), що дозволяє проаналізувати рух товарної маси без впливу змін цін. Індекс фізичного обсягу розраховується за допомогою відповідної формули.

$$I_{\text{ф.о.}} = \frac{\sum q_1 P_0}{\sum q_0 P_0} \quad (1.3)$$

де $I_{ф.о.}$ — індекс фізичного обсягу;

P_0 — ціна товару в базисному періоді;

q_1 — кількість товару в періоді, що вивчається;

q_0 — кількість товару в базисному періоді.

Сальдо — різниця між грошовими надходженнями і витратами за певний проміжок часу.

Сальдо торговельного балансу:

$$Cm = Em - Im, \quad (1.4)$$

де Cm — сальдо торговельного балансу;

Em — вартість товарного експорту;

Im — вартість товарного імпорту.

Якщо експорт (надходження) перевищує імпорт (платежі), то утворюється додатне сальдо, а торговельний баланс вважається активним. У випадку, коли експорт (надходження) менший за імпорт (платежі), сальдо є від'ємним, а баланс пасивним. Коли експорт дорівнює імпорту, сальдо балансу стає нульовим, і в таких випадках торговельний баланс називається чистим або нетто-балансом. Так само розраховуються й інші показники сальдо.

Порівнювати сальдо між країнами може бути некоректно, оскільки країни мають різні економічні та експортні потенціали. Тому в таких випадках доцільно використовувати індекс стану балансу, який також називається індексом покриття імпорту експортом або коефіцієнтом покриття імпорту експортом.

$$I_{i/e} = \frac{E}{I} \cdot 100\%, \quad (1.5)$$

де E та I — відповідно вартість експорту та імпорту.

Коефіцієнт імпортої залежності країни — це співвідношення обсягу імпорту конкретного товару до його загального споживання в країні. Імпортна залежність характеризує ступінь, до якого країна залежить від зовнішніх ринків для певних товарів або груп товарів через відсутність вітчизняних потужностей для їх виробництва, необхідної сировини, кваліфікованих кадрів або з економічних і

політичних причин. Коефіцієнт імпортової залежності (Z_{ij}) обчислюється за такою формулою:

$$Z_{ij} = \frac{I_{ij}}{P_{ij}}, \quad (1.6)$$

де I_{ij} — обсяг імпорту i -го товару в країну j ;

P_{ij} — обсяг споживання (реальна місткість ринку) i -го товару в країні j .

Товарна структура експорту — це класифікація товарів, що вивозяться з країни (або групи країн) за певними характеристиками, а товарна структура імпорту — класифікація товарів, що ввозяться в країну або групу країн за аналогічними ознаками. Таким чином, товарна структура експорту може бути визначена для окремої країни, кількох країн чи для всього світу (це буде товарна структура світового експорту). Товарна структура імпорту визначається для окремих країн або їх груп. Товарна структура світового імпорту не виділяється окремо, оскільки в глобальній економіці все, що експортується, одночасно є і предметом імпорту.

Обсяг експорту, імпорту або зовнішньої торгівлі на душу населення:

$$E_d = \frac{E}{Ч}; \quad I_d = \frac{I}{Ч}; \quad ЗТО_d = \frac{ЗТО}{Ч}, \quad (1.7)$$

де E_d — експорт на душу населення;

I_d — імпорт на душу населення;

$ЗТО_d$ — зовнішньоторговельний обіг на душу населення;

E — вартість національного експорту за рік;

I — вартість національного імпорту за рік;

$ЗТО$ — зовнішньоторговельний обіг країни за рік ($E + I$);

$Ч$ — чисельність населення країни на відповідний рік.

У порівняннях між країнами експортна квота застосовується не лише для визначення інтенсивності зовнішньої торгівлі, а й для оцінки відкритості національної економіки та її участі в міжнародному розподілі праці. Вона обчислюється за такою формулою:

$$K_e = \frac{E}{ВВП} \cdot 100\%, \quad (1.8)$$

де K_e — квота експортна;

E — річний обсяг експорту країни;

ВВП — валовий внутрішній продукт країни за аналогічний період.

Імпортна квота, яка відображає частку імпорту в валовому внутрішньому продукті країни, також показує рівень залежності національної економіки від ввезення товарів і послуг. Вона обчислюється за такою формулою:

$$K_i = \frac{I}{\text{ВВП}} \cdot 100\%, \quad (1.9)$$

де K_i — квота імпортна;

I — обсяг імпорту країни за певний рік;

ВВП — валовий внутрішній продукт країни за аналогічний період.

Звіт СОТ про світову торгівлю аналізує роль міжнародної торгівлі та торгової політики у забезпеченні більш інклюзивного розвитку глобальної економіки. Хоча торгівля сприяє економічному зростанню та скороченню бідності, деякі країни та регіони залишаються позаду, не отримуючи рівних вигод. Звіт досліджує, як торгова політика може бути спрямована на те, щоб зробити торгівлю більш доступною для всіх учасників.

Оцінка інвестиційної діяльності вимагає використання статистичних даних, таких як звіт UNCTAD про міжнародну інвестиційну діяльність. У цьому звіті підкреслюється, що для ефективного залучення цифрових інвестицій необхідно виходити за межі базових процедур. Прості реєстраційні процеси будуть недостатніми, якщо інші етапи залишатимуться непрозорими та неефективними. Крім того, підтримка цифрового бізнесу сприятиме розвитку електронного уряду, покращенню управління та усуненню інституційних бар'єрів для інвестицій.

Звіт також підтримує підхід «знизу вгору», що пропонує починати з надання базових послуг для бізнесу і поступово розширювати це на більшу кількість установ, що дозволить країнам отримати економію за рахунок масштабування цифрових урядових інструментів. Такий підхід особливо корисний для країн, що розвиваються, де можна досягти значних результатів без великих законодавчих змін.

Отже, оцінка економічного співробітництва між Україною та Люксембургом є важливою для виявлення результатів спільної діяльності та визначення шляхів покращення співпраці. Методики, такі як аналіз торгового балансу, інвестицій та ВВП, допомагають комплексно оцінити вплив співпраці на економіку обох країн. Це дозволяє підвищити ефективність і прозорість міжнародної взаємодії. Використання показників зовнішньої торгівлі та звітів міжнародних організацій, таких як СОТ і UNCTAD, дає змогу оцінити стан співпраці та визначити напрямки для її розвитку. Тому систематичний підхід до оцінки економічних відносин між Україною та Люксембургом є необхідним для зміцнення міжнародних зв'язків і забезпечення сталого економічного росту.

РОЗДІЛ 2

СТАН І ДИНАМІКА ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЛЮКСЕМБУРГОМ

2.1 Динаміка торговельних відносин України з Люксембургом

Розвиток економічних відносин між Україною та Люксембургом є важливою складовою міжнародного співробітництва України з країнами Європейського Союзу. Люксембург, як один із провідних фінансових центрів Європи, має значний потенціал для залучення інвестицій та розвитку торговельних відносин з Україною.

З огляду на стратегічний курс України на євроінтеграцію, зміцнення економічних зв'язків із Люксембургом сприяє відкриттю нових ринків, залученню іноземного капіталу та впровадженню інноваційних рішень у різні галузі економіки. Крім того, обмін досвідом у сфері фінансів та розвитку малого і середнього бізнесу є перспективним напрямком двостороннього співробітництва.

Перш за все варто розглянути обсяг експорту з України до Люксембургу, що продемонстровано на рис. 2.1, але варто зазначити, що дані суттєво можуть відрізнятися в залежності від джерела, що може бути пов'язано з тим, що Люксембург доволі часто використовується українським компаніями, як офшор.

З рис. 2.1 видно, що спостерігається чіткий спад обсягів експорту протягом усіх років, починаючи з 2019 року. Загалом обсяг експорту скоротився приблизно вчетверо до 2023 року.

Потенційні причини зниження:

1) глобальні економічні чинники: пандемія COVID-19 у 2020 році могла спричинила зменшення торговельної активності через логістичні труднощі та зниження попиту;

2) російська агресія в Україні: початок повномасштабної війни у 2022 році значно вплинув на можливості експорту через руйнування інфраструктури, блокування портів та скорочення виробництва.

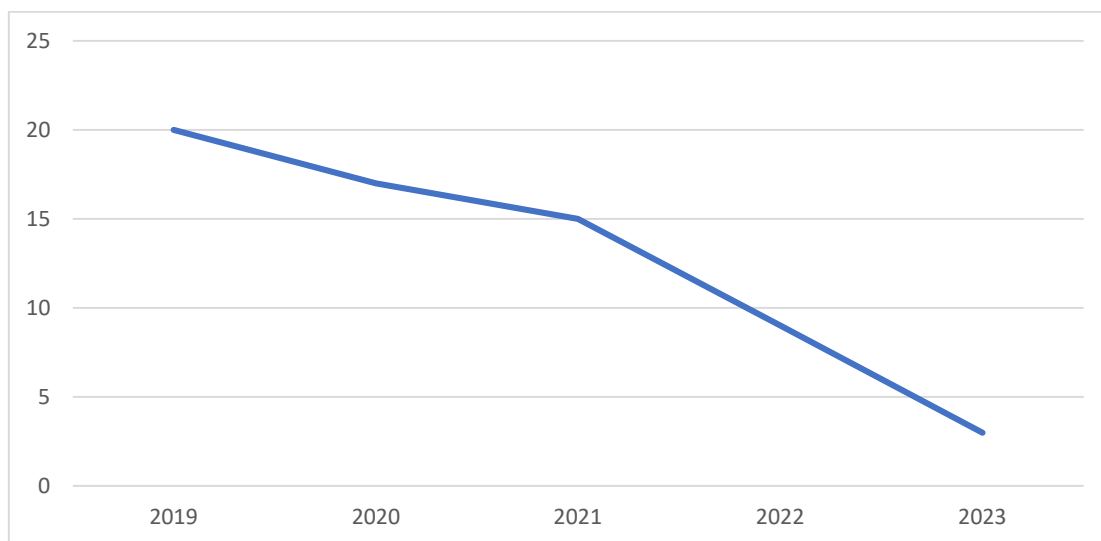

Рисунок 2.1 – Обсяг експорту України до Люксембургу, млн. дол. за 2019-2023 рр. [27]

Далі варто перейти до динаміки обсягів імпорту України з Люксембургу, що продемонстровано на рис. 2.2.

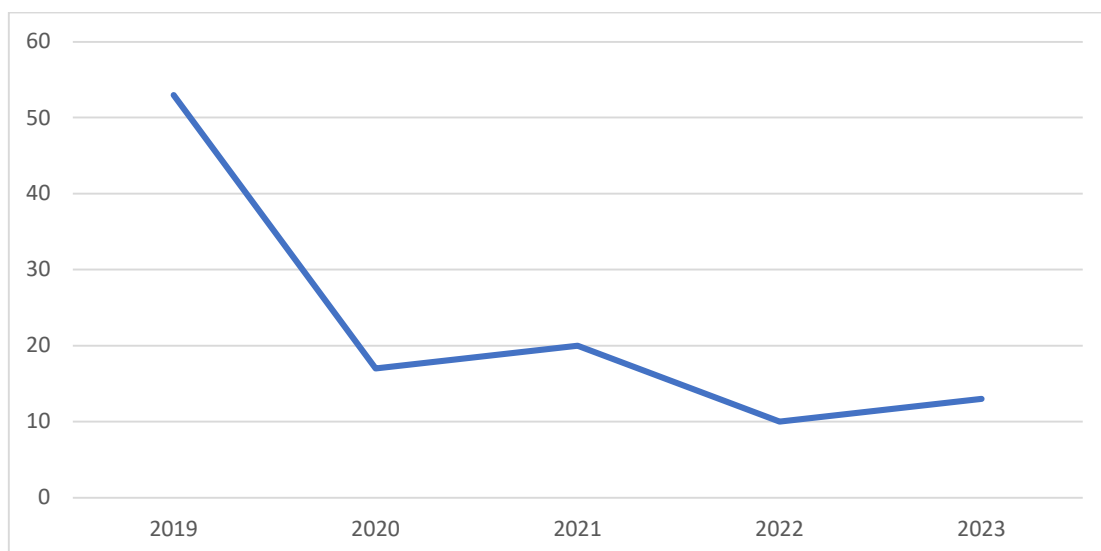

Рисунок 2.2 – Обсяг імпорту України з Люксембургу, млн. дол. за 2019-2023 рр. [27]

З рис. 2.2 видно, що найбільший обсяг імпорту був у 2019 році, однак у 2020 році відбулося суттєве скорочення більш ніж удвічі. У 2021 році спостерігався

незначний ріст імпорту після падіння у 2020 році, проте це відновлення було короткотривалим. Починаючи з 2022 року, імпорт знову скорочується, досягнувши найнижчої точки в 2022 році. У 2023 році видно незначне зростання імпорту порівняно з 2022 роком. Це може свідчити про певне відновлення торговельних зв'язків.

Експорт України до Люксембургу базується на постачанні металургійної продукції, зокрема феросплавів та залізного дроту, а також продукції агропромислового комплексу, таких як деревне паливо. У свою чергу, Люксембург експортує до України високотехнологічну продукцію, включаючи гумові шини, целюлозний папір та пластики.

З огляду на стратегічну важливість економічної співпраці, обидві країни прагнуть до розширення торговельних зв'язків та зміцнення інвестиційної взаємодії.

У 2022 році Україна експортувала до Люксембургу товарів на суму 50,1 млн. дол. Основними товарами експорту були:

- феросплави – 35,8 млн дол;
- дріт із заліза – 3,62 млн дол;
- деревне паливо – 1,9 млн дол.

За останні 5 років експорт з України до Люксембургу зріс на 1,06% щорічно, збільшившись з 47,5 млн дол у 2017 році до 50,1 млн дол у 2022 році.

Експорт Люксембургу до України:

У 2022 році Люксембург експортував до України товарів на 12,5 млн. дол. Основними експортними товарами були:

- гумові шини – 1,3 млн дол;
- целюлозний папір і волокна – 1,11 млн дол;
- інші пластикові плівки та листи – 1,07 млн дол.

За останні 5 років експорт з Люксембургу до України зменшувався на 22,8% щорічно, скоротившись з 45,7 млн дол у 2017 році до 12,5 млн дол у 2022 році.

Протягом останніх 5 років обсяг експорту України до Люксембургу зростав у середньому на 1,06% на рік, збільшившись з 47,5 млн доларів у 2017 році до 50,1 млн доларів у 2022 році.

Згідно з даними Держстату України, у 2023 році обсяг товарообігу між Україною та Люксембургом становив 16,9 млн доларів США, що на 15,9% менше порівняно з аналогічним періодом 2022 року. При цьому експорт з України до Люксембургу скоротився на 62,7%, склавши 3,4 млн доларів США, тоді як імпорт зріс на 22,8% і досяг 13,5 млн доларів США. Негативне сальдо для України за цей період склало 10,1 млн доларів США.

Далі варто перейти до характеристики товарної структури експорту, яка продемонстрована на рис. 2.3.

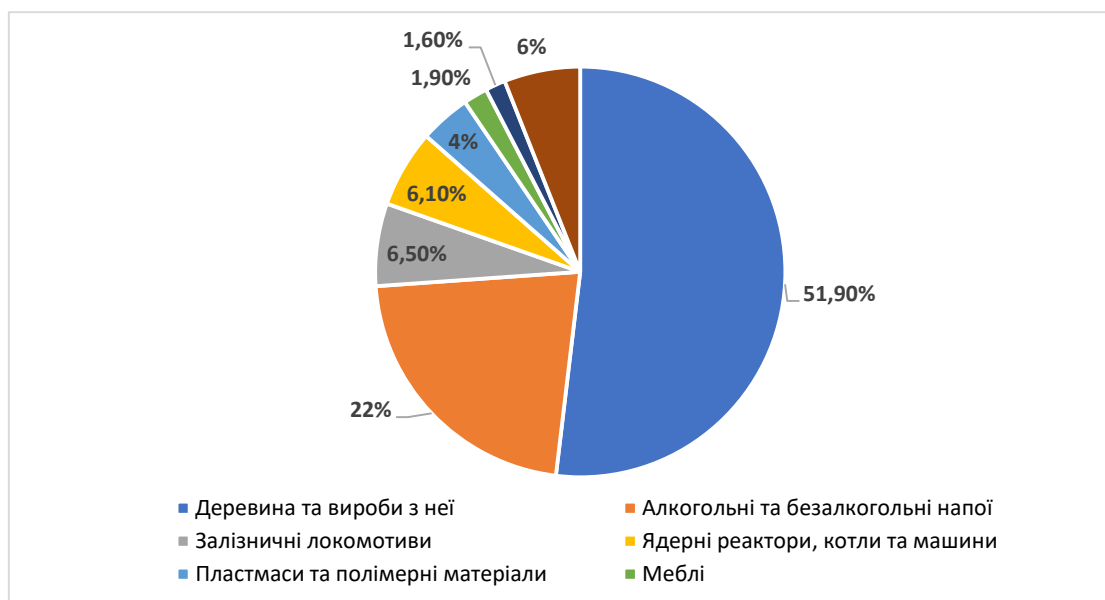

Рисунок 2.3 – Товарна структура експорту України до Люксембургу у 2023 році [28]

Експорт з України до Люксембургу є недиверсифікованим і залежить від декількох основних груп товарів, а на найбільшу групу припадає більше половини усього експорту, це свідчить про те, що деревообробна промисловість є одним із ключових секторів у торгівлі між Україною та Люксембургом. Попит на деревину може бути зумовлений потребами Люксембургу у будівельних матеріалах або продукції деревообробної галузі. Другою за обсягом категорією є "Алкогільні та

безалкогольні напої", які займають 22% загального експорту. До значущих категорій також належать "Залізничні локомотиви" (6,1%) та "Ядерні реактори, котли та машини" (6%), ці позиції свідчать про наявність у структурі експорту високотехнологічної продукції та товарів машинобудування, які є важливими для української економіки. Менші частки експорту припадають на "Пластмаси та полімерні матеріали" (1,9%) та "Зернові культури" (1,6%). Порівняно невеликий обсяг експорту зернових може пояснюватися переорієнтацією України на інші ринки для цієї продукції, тоді як експорт пластмас демонструє зацікавленість у продукції хімічної промисловості.

Основна частка експорту зосереджена на традиційних сильних галузях української економіки, таких як деревообробка та харчова промисловість. Попри це, наявність високотехнологічних товарів, таких як локомотиви, котли та машини, вказує на перспективність розвитку інноваційних секторів. Для покращення товарної структури експорту до Люксембургу Україні варто посилювати частку продукції з високою доданою вартістю, а також розвивати нові напрямки експорту, орієнтовані на технологічні та споживчі потреби цього ринку.

Не менш цікавою є товарна структура імпорту України з Люксембургу, яка продемонстрована на рис. 2.4.

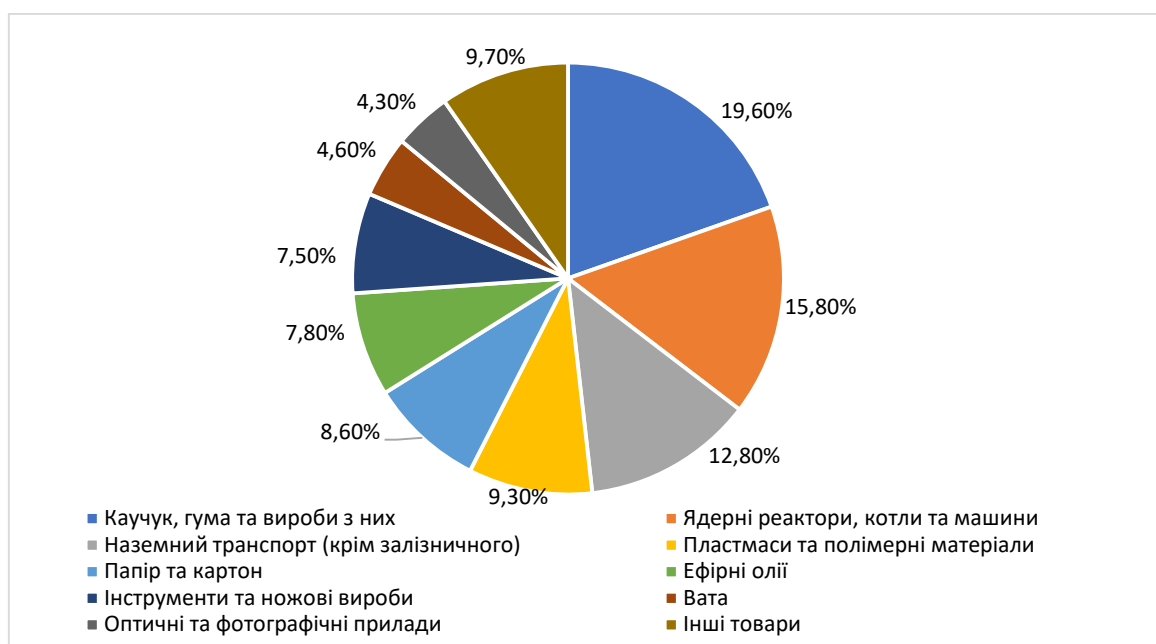

Рисунок 2.4 – Товарна структура імпорту України з Люксембургу у 2023 році [28]

Найбільшу частку серед імпортованих товарів займає категорія "Каучук, гума та вироби з них", що становить 19,6% загального імпорту. На другому місці – "Ядерні реактори, котли та машини", які становлять 15,8%. Далі слідує "Наземний транспорт (крім залізничного)" з часткою 12,8%. Четверте місце посідають "Пластмаси та полімерні матеріали", які складають 9,7%, а п'яте – "Папір та картон" з часткою 9,3%. Менші частки мають такі категорії, як "Ефірні олії" (8,6%), "Інструменти та ножові вироби" (7,8%), "Вата" (7,5%), а також "Оптичні та фотографічні прилади" (4,6%). Усі інші товари, що не ввійшли до згаданих категорій, становлять 4,3% імпорту.

Рис. 2.4 показує, що імпорт з Люксембургу є диверсифікованим, але з помітною концентрацією на каучуку, обладнанні, транспортних засобах та пластмасах, що може свідчити про специфіку торгових відносин між країнами та потреби України у відповідній продукції.

У 2022 році обсяг двосторонньої торгівлі послугами між Україною та Люксембургом знизився на 57,6% і склав 60,6 млн доларів США. При цьому експорт скоротився на 50,1% до 16 млн доларів США, а імпорт зменшився на 59,7%, досягши 44,6 млн доларів США. Негативне сальдо в торгівлі послугами становило 28,7 млн доларів США. Також варто зазначити, що структура експорту послуг з України є не сильно диверсифікованою (рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – Структура експорту послуг з України до Люксембургу у 2022 році [23]

Згідно з рис. 2.5, основною експортною статтею є телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги, які займають найбільшу частку – 54,7%. Це свідчить про високий рівень розвитку ІТ-сектора України, що робить країну важливим постачальником послуг у цій галузі для Люксембургу. Ця категорія включає програмне забезпечення, обробку даних, підтримку ІТ-систем і телекомунікаційні послуги. На другому місці знаходяться транспортні послуги, які складають 19,3% загального експорту послуг. Це може включати перевезення вантажів, логістичні послуги та інші види транспортного забезпечення, які є важливими для торгівельних відносин між країнами. Ділові послуги займають третю позицію з часткою 13,1%. Ця категорія охоплює консалтингові, управлінські, юридичні та інші професійні послуги, що свідчить про зростаючий попит на українську експертизу у сфері бізнесу з боку Люксембургу. Далі йдуть роялті та послуги з використанням інтелектуальної власності, які складають 4,8%. Ця категорія може включати ліцензування технологій, програмного забезпечення, брендів або авторських прав, що свідчить про інтеграцію України у сферу інновацій та творчої економіки. Фінансові послуги, які становлять 4,4%, включають банківські, страхові чи інвестиційні операції, що підкреслює співпрацю між фінансовими секторами двох країн.

З рис. 2.6 видно, що найбільшу частку займають роялті та інші послуги, пов'язані з інтелектуальною власністю, що становить 57,2%. Це вказує на високу залежність України від інтелектуальних продуктів Люксембургу, таких як ліцензії на програмне забезпечення, технології, авторські права та бренди. Даний показник підкреслює важливу роль Люксембургу як джерела інноваційних рішень та інтелектуальної власності для України. На другому місці знаходяться телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги, які становлять 25,3% імпорту. Це свідчить про активну співпрацю між країнами у сфері ІТ та комунікацій, що включає передачу даних, хмарні сервіси, підтримку інфраструктури та інші технологічні рішення. Третє місце займають фінансові послуги з часткою 12,7%. Вони охоплюють банківські, страхові та інвестиційні послуги, що вказує на наявність ділових і фінансових зв'язків між Україною та

Люксембургом. Транспортні послуги становлять 2,5%, що є досить незначною часткою в структурі імпорту. Це свідчить про відносно невеликий обсяг логістичних і транспортних операцій між цими країнами у порівнянні з іншими категоріями.

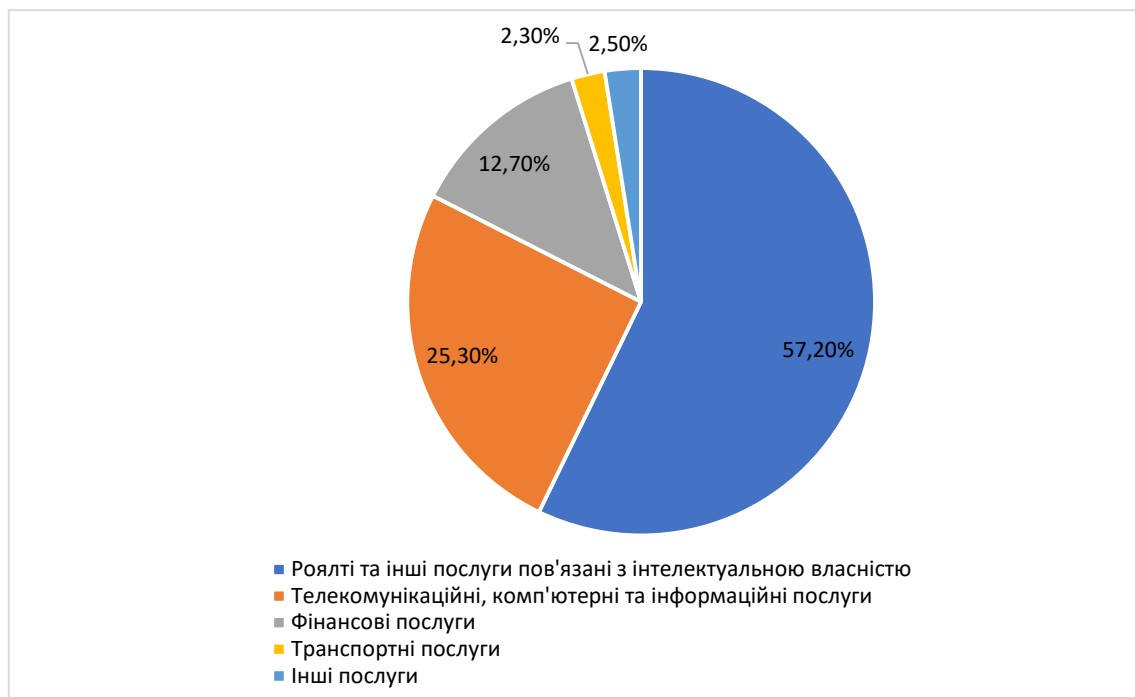

Рисунок 2.6 – Структура імпорту послуг з Люксембургу до України у 2022 році [23]

Загалом, аналіз свідчить про зростання імпорту товарів з Люксембургу та скорочення обсягів експорту української продукції, що створює негативне сальдо у торгівлі для України. У сфері послуг простежується аналогічна тенденція, де значний обсяг імпорту послуг з Люксембургу зумовлює від'ємне сальдо.

Аналіз торговельно-економічних відносин між Україною та Люксембургом за 2023 рік свідчить про зменшення обсягів двосторонньої торгівлі, що вказує на певні виклики у співпраці. Значне скорочення експорту українських товарів на 62,7% призвело до зниження товарообігу, водночас імпорт із Люксембургу зріс на 22,8%. Як наслідок, негативне сальдо для України склало 10,1 млн доларів США.

Структура експорту з України свідчить про домінування поставок сировинної продукції, зокрема деревини та виробів з неї, алкогольних напоїв та залізничного транспорту. У той же час, імпорт з Люксембургу охоплює переважно

високотехнологічні товари, такі як гумові вироби, машини, транспортні засоби та продукція хімічної промисловості.

У сфері послуг також спостерігається негативна динаміка – за 2022 рік обсяг торгівлі послугами між країнами скоротився більш ніж наполовину. При цьому імпорт послуг із Люксембургу суттєво перевищує український експорт, що призводить до негативного сальдо в розмірі 28,7 млн доларів США.

Попри скорочення обсягів торгівлі, потенціал для розвитку економічної співпраці залишається значним. Важливим напрямком є диверсифікація українського експорту, збільшення частки продукції з високою доданою вартістю та активізація інвестиційної взаємодії. Спільні проєкти у сфері інновацій, технологій та фінансових послуг можуть стати основою для збалансування торговельних потоків та поглиблення партнерства між країнами в майбутньому.

Отже, розвиток економічних відносин між Україною та Люксембургом є важливою складовою міжнародного співробітництва України з країнами Європейського Союзу. Люксембург, як один із провідних фінансових центрів Європи, має значний потенціал для залучення інвестицій та розвитку торговельних відносин з Україною. Взаємодія між країнами охоплює такі сфери, як банківський сектор, фінансові послуги, промисловість, енергетика та ІТ-технології. З огляду на стратегічний курс України на євроінтеграцію, зміцнення економічних зв'язків із Люксембургом сприяє відкриттю нових ринків, залученню іноземного капіталу та впровадженню інноваційних рішень у різні галузі економіки. Крім того, обмін досвідом у сфері фінансів та розвитку малого і середнього бізнесу є перспективним напрямком двостороннього співробітництва.

2.2 Динаміка інвестиційного співробітництва України з Люксембургом

Сучасні інвестиційні проєкти відіграють ключову роль у розвитку економік країн, стимулюючи їх зростання, сприяючи розвитку інфраструктури та

технологічних інновацій. В умовах глобалізації та швидких змін у фінансовому середовищі інвестиційні проєкти набувають особливої важливості, оскільки вони не лише забезпечують приріст капіталу, але й дозволяють створювати нові можливості для бізнесу та суспільства в цілому. Враховуючи постійне вдосконалення інструментів фінансування та управління, сучасні інвестиційні проєкти є все більш складними та багатограними, вимагаючи глибоких економічних досліджень та стратегічного планування.

З рис. 2.7 стає очевидним, що Люксембург входить до найбільших країн-інвесторів в економіку України, з часткою 2,7%, тому далі варто перейти до аналізу інвестиційних проєктів та інвестицій з Люксембургу в Україну.

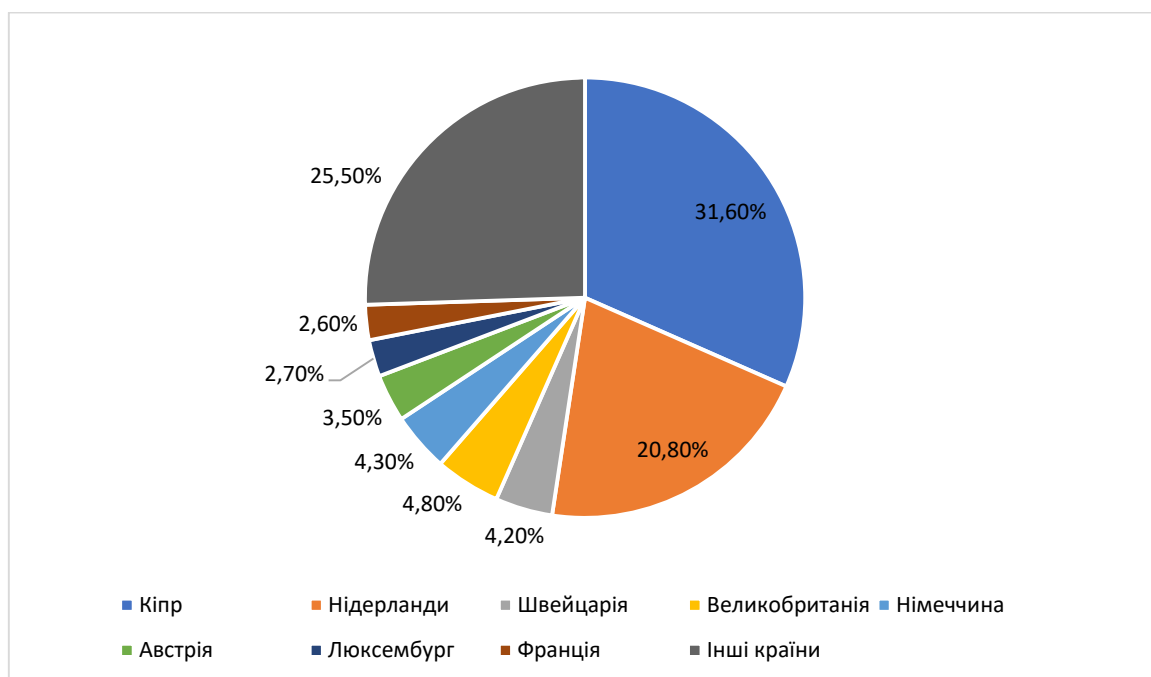

Рисунок 2.7 – Найбільші країни-інвестори в економіку України у 2024 році [29]

В умовах сучасної глобалізації інвестиційні потоки стають важливим фактором розвитку економік країн, і співпраця між державами в цій сфері відкриває нові можливості для реалізації інвестиційних проєктів. Україна і Люксембург, незважаючи на відмінності в розмірах і економічних структурах, активно взаємодіють у рамках міжнародних інвестиційних проєктів. Інвестиційні ініціативи

між цими двома країнами мають потенціал не лише для розвитку обох економік, але й для залучення нових можливостей для інновацій та технологічних змін.

Далі варто розглянути динаміку прямих іноземних інвестицій з Люксембургу в Україну, що продемонстровано на рис. 2.8.

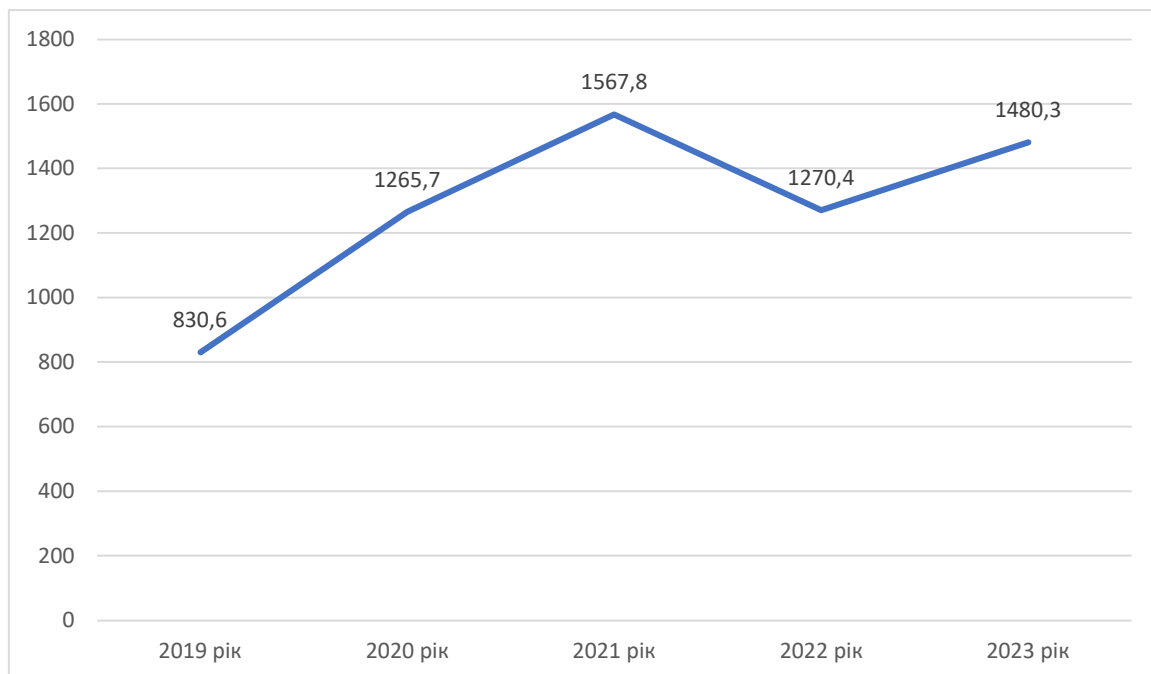

Рисунок 2.8 – Прямі іноземні інвестиції у 2019-2023 рр., з Люксембургу в Україну, млн. дол [48]

З рис 2.8 видно, що спостерігається зростання обсягу інвестицій, хоча тренд включає як періоди підйому, так і спадів. У 2019 році обсяг інвестицій складав 830,6 млн дол., після чого у 2020 році відбулося значне збільшення до 1265,7 млн дол., що свідчить про посилення економічних зв'язків. Максимального показника було досягнуто у 2021 році, коли обсяг інвестицій сягнув 1567,8 млн дол. Однак у 2022 році спостерігається суттєве зниження до 1270,4 млн дол., що, пов'язано з економічною нестабільністю та геополітичною ситуацією, через війну росії проти України. У 2023 році відбулося часткове відновлення інвестицій, і обсяг досягнув 1480,3 млн дол., що свідчить про поступове повернення довіри інвесторів з Люксембургу до української економіки. Загалом динаміка вказує на стійку тенденцію до залучення капіталу, хоча окремі коливання можуть свідчити про потребу в удосконаленні механізмів забезпечення інвестиційної стабільності.

У 2024 році позитивна тенденція продовжується. У січні–квітні 2024 року обсяг інвестицій поступово зростає, досягнувши 1513,14 млн дол у квітні 2024 року. Це може свідчити про підвищення довіри іноземних інвесторів до економіки України, ефективність реформ, проведення яких, ймовірно, привернуло увагу міжнародного капіталу, або стабільність політичної ситуації, що створила сприятливе середовище для інвестиційної діяльності [30].

Важливо зазначити, що зростання після спаду є досить стрімким, що вказує на можливість активного залучення нових інвестиційних проектів, стабілізацію макроекономічних умов чи реалізацію вигідних ініціатив, спрямованих на покращення співпраці між Люксембургом та Україною. Графік демонструє позитивну динаміку в другій половині аналізованого періоду, що свідчить про відновлення довіри до ринку.

Перш за все Люксембург бере участь у спільних інвестиційних проектах між ЄС та Україною. HCGF IV перебуває в процесі залучення щонайменше 274 мільйонів євро для інвестицій у капітал зростання, зосереджуючись на технологічних та експортно-орієнтованих малих і середніх підприємствах (МСП) в Україні та Молдові. За підтримки інституційних інвесторів, включаючи ЄІБ, HCGF IV прагне посилити присутність компаній на ринку в Україні та Молдові та підтримати їхні зусилля з розширення, зокрема в таких секторах, як ІТ-послуги та продукти, електронна комерція, інноваційна роздрібна торгівля та споживчі товари, а також фінтех. .

Інвестиції в розмірі 25 мільйонів євро в HCGF IV є першим проектом Фонду «ЄС для України», ініційованим ЄІБ навесні 2023 року. Цей фонд є частиною ширшої ініціативи «ЄС для України», метою якої є швидке вирішення нагальних потреб України та підтримка економічного розвитку. стабільність. 18 держав-членів ЄС — Бельгія, Болгарія, Хорватія, Кіпр, Данія, Естонія, Франція, Греція, Ірландія, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Нідерланди, Польща, Словаччина, Іспанія та Швеція — спочатку зобов'язалися виділити понад 400 мільйонів євро. фонд планується розширити за рахунок додаткових внесків. Його основна мета —

підтримка державних і приватних проектів, головним чином у муніципальній інфраструктурі та доступу до фінансування для українських підприємців [31].

Також зараз відбуваються Люксембурзько-українські форуми, які презентують можливості для інвесторів в Україні. Організатором останнього заходу виступила Люксембурзько-українська торгова палата. На шести майданчиках у Люксембурзі виступили 40 спікерів із різних міжнародних інституцій, а також представники кількох українських міністерств, бізнесмени та мери міст.

Метою форуму є створення міжнародної платформи для обговорення питань відновлення України та вивчення потенційних партнерських відносин між бізнесом та урядами Люксембургу, України та Європи. Основними темами обговорення були:

- вступ України до ЄС (перспективи та можливості);
- фінансування відновлення економіки;
- зелене економічне відновлення (ключові сектори економіки);
- космічні інновації;
- соціальне відновлення;
- реалії ведення бізнесу в Україні.

Під час заходу учасники отримали інформацію про основні напрямки діяльності Фонду, зокрема приватизацію, оренду, оцінку державного майна, проект «Земельний банк», роботу з підсанкційними активами. Крім того, велися дискусії щодо розміщення нових логістичних центрів в індустріальних парках, створених на базі занедбаних промислових зон [32].

Україна, маючи значний економічний потенціал, в тому числі в аграрному секторі, інфраструктурі, енергетиці та інформаційних технологіях, є привабливим напрямком для інвестицій. Після Революції Гідності та започаткування реформ,

Україна поступово відновлює інтерес міжнародних інвесторів. Зокрема, інвестиційні проекти в Україні охоплюють такі основні сфери:

– агросектор і продовольча промисловість: Україна є одним з провідних постачальників сільськогосподарської продукції в Європі, і інвестиції в цей сектор

сприяють розвитку сучасних аграрних технологій, переробки продукції, а також експорту;

- інфраструктура та енергетика: відновлення та модернізація інфраструктури, включаючи транспортні мережі та енергетичні проекти (зокрема відновлювальні джерела енергії), є важливими напрямками для іноземних інвестицій. Зокрема, завдяки стабільним юридичним умовам і прозорим правилам ведення бізнесу, інвестори мають можливість брати участь у таких проєктах;

- інформаційні технології та стартапи: ІТ-сектор України швидко розвивається, і українські технологічні стартапи стають дедалі популярнішими серед міжнародних інвесторів. Співпраця з країнами ЄС та залучення венчурного капіталу створює нові можливості для інновацій в Україні.

Люксембург, з іншого боку, є одним з найбільших фінансових центрів Європи, що забезпечує сприятливі умови для інвестицій і фінансування міжнародних проєктів. У країні наявні розвинені фінансові інститути, що підтримують залучення капіталу, а також програми, які сприяють розвитку інновацій і сталого бізнесу.

- фінансові послуги та венчурний капітал: Люксембург активно залучає інвестиції в стартапи та інноваційні технології. Стратегічне розташування країни і високий рівень інституційної підтримки роблять її одним із ключових хабів для венчурних інвестицій в Європі;

- зелені інвестиції та стійкий розвиток: Люксембург активно підтримує інвестиційні проєкти, пов'язані з відновлюваними джерелами енергії, сталим розвитком та захистом навколишнього середовища. Це дозволяє країні займати лідируючі позиції в залученні зелених облігацій та інших інвестицій у сталий розвиток;

- технологічні та інноваційні проєкти: Люксембург є важливим гравцем на ринку технологічних стартапів. Інвестиції в інновації в таких галузях, як біотехнології, ІТ, фінансові технології, є важливими напрямками для Люксембурга.

Незважаючи на різні економічні умови, Україна і Люксембург мають кілька спільних інвестиційних проєктів, що можуть позитивно вплинути на розвиток обох країн;

- фінансове співробітництво та інвестиційні фонди: Люксембург активно підтримує українські проєкти через створення фінансових фондів, які сприяють залученню капіталу в українські бізнеси. Зокрема, інвестування у венчурні проєкти та розвиток інфраструктури через спеціалізовані фонди дозволяє створювати нові робочі місця та сприяти економічному зростанню в Україні;

- енергетичні проєкти: співпраця у відновлювальних джерелах енергії є важливою частиною інвестиційних ініціатив між Україною та Люксембургом. В Україні активно реалізуються проєкти сонячної та вітрової енергетики, у яких беруть участь люксембурзькі інвестори, а також компанії з інноваційними технологіями у галузі відновлювальної енергетики;

- IT та інновації: Люксембург активно інвестує в технологічні проєкти в Україні, зокрема через запуск програм підтримки стартапів та інноваційних ініціатив. Це включає в себе інвестиції в українські IT-компанії та фінансування проєктів на перехресті технологій і бізнесу.

Також варто згадати, що українські компанії часто реєструють свої підприємства в Люксембурзі через його сприятливе податкове законодавство, стабільну економічну ситуацію та наявність розвинутої фінансової інфраструктури. Люксембург є одним із популярних виборів для структуризації міжнародного бізнесу, залучення інвестицій та управління активами. Тому далі варто розглянути найбільші українські компанії, які були зареєстровані у Люксембурзі, проте перш за все варто зауважити, що на жаль, через рішення суду Люксембурзький реєстр бенефіціарних власників був закритий для громадськості з листопада 2022 року.

«Сенс Банк», який донедавна мав назву «Альфа-Банк», безумовно, є одним із ключових активів групи. Статутний капітал банку становить 28,7 млрд грн. Банк контролювався Михайлом Фрідманом через офшори. А саме: кіпрська АВН

Ukraine Limited (42,39%) і люксембурзька ABH Holdings SA (57,6%). Кіпрська ABH повністю належить люксембурзькій ABH.

8 вересня 2016 року люксембурзька ABH Holding SA за рішенням Антимонопольного комітету стала власником Укрсоцбанку з усіма дочірніми структурами. Сам банк як юридична особа вже припинив існування, але деякі суміжні структури продовжують існувати. Серед них ТОВ «Укрсоцбуд» зі статутним капіталом у 150 мільйонів, яке повністю належить АТ «Альфа-Банк».

Ще один не менш цікавий приклад – це «Київстар», який контролює нідерландська Veon Holdings B V. За даними компанії, Veon Holdings B V. належить Veom Amsterdam B.V., а остання — бермудській Veon Ltd. Ця Veon Ltd на 47% належить люксембурзькій групі LetterOne. Letter One представлена структурі трьома люксембурзькими компаніями: Letterone Investment Holding SA, Letterone Core Investments S.a.r.l. та L1T VIP Holding S.a.r.l [49].

Також варто зауважити, що в топ-10 найбільших сільськогосподарських компаній, які володіють найбільшою кількістю сільськогосподарських угідь входить дві компанії, які зареєстровані в Люксембурзі, що продемонстровано у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Топ-10 компаній, які контролюють сільськогосподарські землі в Україні [51]

№	Компанія	Гектари	Країна реєстрації
1	Kernel Holding S.A.	582,062	Люксембург
2	UkrLandFarming	403,370	Кіпр
3	MHP S.E.	360,238	Кіпр
4	TNA Corporate Solutions LLC	295,624	США
5	NCH Capital	290,749	США
6	Astarta Holding N.V.	264,270	Нідерланди
7	Industrial Milk Company (IMC) S.A.	218,138	Люксембург
8	PIF Saudi	228,654	Саудівська Аравія
9	Agroton Public Limited	120,000	Кіпр
10	Nibulon	82,500	Україна

«Кернел» є провідним світовим виробником і експортером соняшникової олії, найбільшим виробником і експортером зерна в Україні, а також основним постачальником сільськогосподарської продукції з Чорноморського регіону на

міжнародні ринки, але холдинговою компанією Групи є Kernel Holding S.A. (Люксембург), структура власності зображена на рис. 2.9.

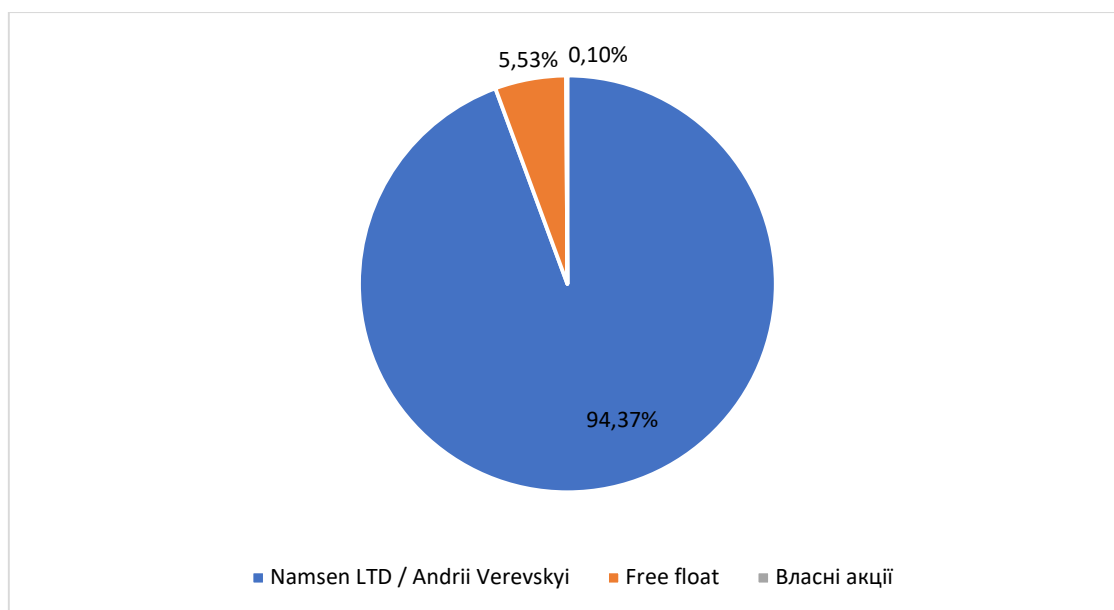

Рисунок 2.9 – Структура власності Kernel [50]

Kernel Holding S.A. (Люксембург) був випущений капітал якої складається з 293 429 230 звичайних акцій без зазначення номінальної вартості, які надають 293 129 230 прав голосу.

ІМС – інтегрований сільськогосподарський бізнес, що працює в Україні. Основними напрямками діяльності ІМК є [62]:

- вирощування зернових та олійних культур;
- зберігання зернових та олійних культур;
- молочне скотарство.

Землі, на яких працює ІМК, знаходяться в Полтавській, Чернігівській та Сумській областях. Це сприятливі регіони для ведення сільського господарства з точки зору ґрунтово-кліматичних умов для вирощування сільськогосподарських культур. Земельний банк компанії складається з п'яти кластерів, всередині яких поля розташовані близько одне до одного. Це дозволяє істотно підвищити операційну ефективність і зменшити витрати за рахунок оптимізації залучення людських і технічних ресурсів, а також сприяти ефективному операційному управлінню (рис. 2.10).

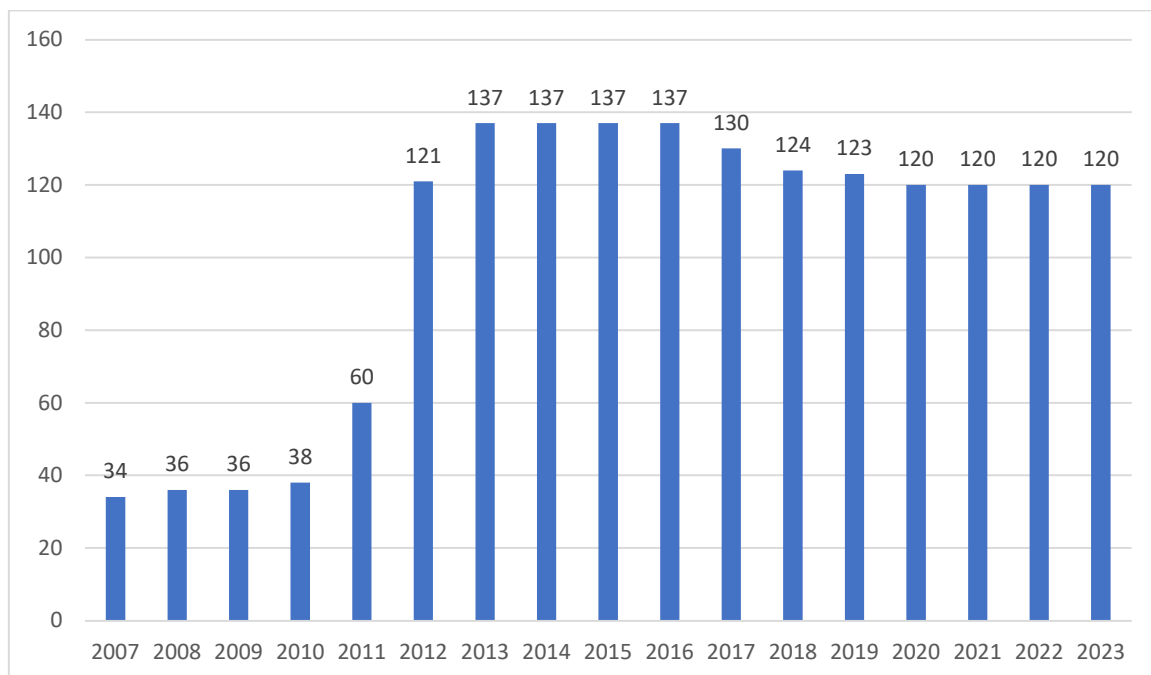

Рисунок 2.10 – Земельні володіння Industrial Milk Company (IMC) S.A. за 2007-2023 рр., тис. га. [63]

Станом на сьогодні, компанія не володіє окремими споживчими брендами, оскільки її діяльність зосереджена на виробництві та постачанні сільськогосподарської продукції для подальшої переробки та експорту.

Отже, сучасні інвестиційні проєкти відіграють ключову роль у розвитку економік України та Люксембургу, слугуючи важливим інструментом для стимулювання зростання, модернізації інфраструктури, впровадження інновацій і розвитку нових бізнес-напрямків. В умовах глобалізації співпраця між цими двома країнами відкриває численні можливості для розширення економічного потенціалу, особливо в таких сферах, як аграрний сектор, інфраструктура, енергетика та інформаційні технології. Люксембург, будучи одним із провідних фінансових центрів Європи, надає унікальні умови для залучення капіталу та розвитку сталих бізнес-ініціатив. Україна, зі свого боку, демонструє значний потенціал для міжнародного інвестування завдяки реформам, природним ресурсам і конкурентоспроможній робочій силі.

З аналізу прямих іноземних інвестицій у 2023–2024 роках видно, що Люксембург входить до числа найбільших інвесторів в українську економіку,

зокрема завдяки участі у великих спільних проектах ЄС, таких як HCGF IV, орієнтованих на розвиток технологічних компаній і підтримку малого та середнього бізнесу. Ці ініціативи спрямовані не лише на забезпечення економічної стабільності, але й на підтримку інновацій, зеленого розвитку та соціального відновлення. Успішна реалізація інвестиційних проектів між країнами залежить від стратегічного планування, прозорості та стабільності економічних умов. Таким чином, Люксембург і Україна мають усі шанси стати прикладом ефективної міжнародної співпраці, яка стимулюватиме інновації, технологічний прогрес і сталий розвиток.

2.3 Особливості допомоги Люксембургу Україні під час повномасштабної війни

З початком військового конфлікту в Україні Люксембург проявив солідарність і рішучість у наданні підтримки Україні в різних сферах. Як одна з найменших, але водночас найбільш активних країн Європейського Союзу, Люксембург продемонстрував значну готовність до співпраці та допомоги в умовах військового кризового стану. Незважаючи на обмежені ресурси, Люксембург став одним з перших, хто запропонував фінансову, гуманітарну та технічну допомогу, а також активно сприяв на міжнародній арені в підтримку України.

Основні напрями допомоги наведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Основні напрями допомоги Люксембурга Україні під час війни

Напрями допомоги	Опис	Приклади
1	2	3
Гуманітарна допомога	Надання гуманітарних ресурсів для підтримки постраждалих від війни.	Передача медичних товарів, засобів гігієни, харчових продуктів, життєво необхідних речей для біженців. Люксембург виділив 13 мільйонів доларів на проекти гуманітарного розмінування в Україні. Ці кошти

продовження таблиці 2.2

1	2	3
		підтримають проекти, що реалізуються Програмою розвитку ООН (10,8 млн дол), міжнародною організацією HALO Trust (1,08 млн дол) і Механізмом цивільного захисту ЄС (1,08 млн дол).
Фінансова підтримка	Виділення фінансових ресурсів для стабілізації економіки та соціальної сфери України.	Участь у програмах ЄС, таких як фонд «ЄС для України», виділення коштів для відновлення інфраструктури.
Інвестиції у відновлення	Спрямування інвестицій на відбудову інфраструктури, соціальні проекти та підтримку бізнесу.	Інвестиції у відновлювану енергетику, транспортну інфраструктуру, медичні заклади. Люксембург обіцяє 1,3 мільйона євро на підтримку фонду ЄІБ «ЄС для України».
Військова допомога	Постачання обладнання, навчання військових, підтримка безпеки та оборони.	Надання захисного спорядження, технічного обладнання, гуманітарної підтримки для сил безпеки. Люксембург надав Україні військову допомогу на загальну суму 74,4 мільйона євро у 2022 році та 96 мільйонів євро у 2023 році, також Люксембург виділив 80 мільйонів євро на військову підтримку для України на 2024 рік.
Підтримка біженців	Забезпечення українських біженців необхідними умовами для проживання в Люксембурзі.	Програми житлової підтримки, соціальні виплати, доступ до медичних і освітніх послуг. Фінансова підтримка одного українського біженця, який проживає у Люксембурзі на місяць становить 255,28 євро.
Підтримка реформ	Сприяння проведенню реформ у сфері управління, економіки, правосуддя та боротьби з корупцією.	Експертна підтримка у сфері державного управління, співпраця з українськими урядовими установами.
Освітні програми	Розвиток освітніх та наукових ініціатив для	Стипендії для українських студентів у Люксембурзі, спільні наукові програми між університетами.
ІТ-інвестиції та інновації	Підтримка українських стартапів, ІТ-компаній та впровадження новітніх технологій.	Інвестиції у розвиток українських ІТ-стартапів, програми акселерації, співпраця у сфері кібербезпеки. Програма Rebuild Ukraine (для інноваційних компаній для швидкої відбудови післявоєнної України): 2 українських інноватори отримають гранти до 25 000 євро.

1	2	3
Зелені інвестиції	Сприяння проектам у сфері відновлюваних джерел енергії, екології та сталого розвитку.	Інвестиції у сонячну та вітрову енергетику, екологічні ініціативи з відновлення навколишнього середовища.
Дипломатична перевірка	Активна участь у міжнародних ініціативах для підтримки України на політичному рівні.	Висловлення позиції на міжнародних форумах, підтримка санкцій проти агресора, сприяння вступу України до ЄС.

Джерело: складено автором самостійно

У Вашингтоні Президент Володимир Зеленський та Прем'єр-міністр Люксембургу Люк Фріден підписали Угоду про співпрацю у сфері безпеки та довгострокову підтримку між Україною та Великим Герцогством Люксембург.

Цього року Люксембург виділив 80 мільйонів євро на оборонну допомогу Україні та продовжуватиме надавати підтримку на цьому рівні протягом десяти років дії угоди. Загалом, з початку повномасштабного вторгнення Росії, Люксембург надав Україні військову підтримку на суму понад 250 мільйонів євро.

Як співлідер Коаліції з розвитку ІТ-спроможностей, Люксембург підтримуватиме Україну в підготовці з кібербезпеки, зокрема шляхом надання нашої країні можливостей своїх провідних навчальних закладів.

Угода також передбачає розширення співпраці в оборонній промисловості. Люксембург допомагатиме залучати джерела фінансування та підтримуватиме зусилля України з інтеграції її оборонної промисловості до стандартів оборони та безпеки НАТО та ЄС.

Окремі розділи документа присвячені гуманітарній допомозі та підтримці внутрішньо переміщених осіб в Україні. Люксембург сприятиме звільненню та поверненню всіх українців, особливо дітей.

Угода також включає розділи щодо підтримки української культури та мистецтва, довгострокової допомоги у впровадженні реформ, відновленні України, поглибленні економічної співпраці, підтримці Формули миру України, притягненні Росії до відповідальності, впровадженні механізму компенсацій та посиленні санкцій проти держави-агресора.

У документі Люксембург чітко підтверджує свою підтримку майбутнього членства України в ЄС та НАТО.

У 2024 році уряд Бельгії ухвалив рішення якнайшвидше передати Україні бельгійські F-16 для зміцнення обороноздатності України та захисту її повітряного простору і території від російських військових цілей. Бельгія зробить усе можливе, у консультації зі своїми союзниками та партнерами по коаліції F-16, щоб прискорити першу поставку, якщо це можливо, до кінця 2024 року, не наражаючи на небезпеку власну безпеку та боєготовність своїх повітряних сил та з урахуванням поставок F-35 для бельгійських Повітряних сил і подальшого виведення з експлуатації F-16. Загалом, до 2028 року передбачається поставка 30 літаків, які керуватимуться українськими пілотами. Ця додаткова допомога має на меті посилити здатність України захищати своїх громадян, сили безпеки та оборони, повітряний простір і територію. Крім того, уряд Бельгії надасть Україні боєприпаси для F-16 та зенітну амуніцію, зокрема через ініціативу «Негайні дії з протиповітряної оборони».

Україна та Люксембург працюватимуть над перетворенням оборонної промисловості України на потужну силу, яка дозволить відновити територіальну цілісність України, стане основним рушієм економічного відновлення та важливою складовою ефективного стримування майбутніх спроб агресії, забезпечуючи мир і процвітання як для України та Люксембургу, так і для всієї Європи.

З початку війни Люксембург надав понад 29 млн євро гуманітарної допомоги. Кошти спрямовуються через ООН, Міжнародний Червоний Хрест, неурядові організації, а також у вигляді матеріальної допомоги.

Особливу увагу приділяють допомозі внутрішньо переміщеним особам та дітям. Люксембург сприяє поверненню українців, незаконно вивезених до росії.

З початку повномасштабного вторгнення Червоний Хрест Люксембургу розширив свою діяльність в Україні, надаючи активну допомогу закладам охорони здоров'я. Усвідомлюючи руйнівні наслідки бойових дій, організація системно підтримує державні та місцеві установи в їх діяльності щодо якнайшвидшого

відновлення пошкоджених медичних закладів та повернення їх до повноцінної роботи.

Зокрема, з 2022 року Червоний Хрест Люксембургу допомагає Ірпінській філії Інституту серця, яка, як і багато будівель у місті, серйозно постраждала від обстрілів. Тоді Червоний Хрест Люксембургу у партнерстві з Червоним Хрестом України допоміг відновити пошкоджені лікувальні корпуси медзакладу та якомога швидше розпочати прийом пацієнтів. Також цього року Червоний Хрест Люксембургу профінансував придбання сучасного промислового обладнання для пральні, що значно полегшить роботу санітарного персоналу лікарні та покращить якість перебування пацієнтів у лікарні.

У 2023-2024 роках Червоний Хрест Люксембургу допоміг створити в Ірпінському інституті серця безпечний притулок для захисту пацієнтів під час ракетних обстрілів та ударів безпілотників, які посилювалися в цей період. Відремонтовано підвальне приміщення площею 32 м², облаштовано санітарні кімнати та встановлено систему вентиляції з автоматичним та ручним режимами. Також було забезпечено запаси питної води, змонтовано лавки, встановлено резервне освітлення та комунікаційне обладнання для комфортного розміщення 30 осіб у притулку протягом 48 годин.

Люксембурзький Червоний Хрест планує й надалі надавати допомогу найбільш незахищеним категоріям населення України, оперативно реагуючи на нагальні виклики, викликані війною. Серед пріоритетів також підтримка просвітницької діяльності щодо профілактики серцево-судинних захворювань, туберкульозу, діабету та інших хронічних захворювань. Організація й надалі підтримуватиме тісну співпрацю з Товариством Червоного Хреста України, державними установами та місцевою владою.

Люксембург розпочав надавати військову підтримку Україні навесні 2022 року. У травні того ж року було оголошено про передачу озброєння на суму 50 мільйонів євро. Пізніше, упродовж 2022 року, країна також передала партію броньованих автомобілів HMMWV із резервів Міністерства оборони.

Оскільки запаси цієї невеликої держави швидко вичерпалися, Люксембург розпочав закупівлю зброї безпосередньо у виробників для потреб Збройних сил України. Зокрема, у 2022 році була придбана і передана партія чеських безпілотників Primoco One 150. Загалом за 2022 рік обсяг військової допомоги сягнув 75 мільйонів доларів.

У лютому 2023 року Люксембург повідомив про створення спеціального підрозділу, який займатиметься закупівлею озброєння для України. Завданням підрозділу було дослідження ринків зброї в Європі та США.

У 2024 році Люксембург приєднався до артилерійської коаліції, коаліції дронів і IT-коаліції. Цього ж року країна виділила 5 мільйонів євро на придбання самохідної 155-мм артилерійської установки Caesar.

На даний момент у Люксембурзі перебуває понад 4200 українців, які отримали тимчасовий захист. Ті з них, хто працевлаштувався та не проживає у державних притулках, мають право претендувати на отримання дозволу на проживання в країні. Однак, за оцінками асоціації LUkraine, близько 1000 біженців, які прибули до Люксембургу з початку війни, залишили країну. Точна кількість тих, хто повернувся в Україну чи вирушив до інших країн, наразі невідома.

Президент асоціації LUkraine Ніколя Жаров зазначив: «Ситуація залишається непередбачуваною, і рішення про повернення є глибоко особистим. Воно залежить від рівня безпеки, родинних обставин та економічної ситуації в Україні. Багато людей короткостроково їздять до України, але через небезпеку часто повертаються до Люксембургу».

Деякі біженці змушені повертатися до України через складнощі з працевлаштуванням чи пошуком житла. Юрій Скобель із Українського дому в Штрассені наголошує, що основною проблемою є житло: приватні орендодавці часто відмовляють родинам або самотнім біженцям.

До того ж у грудні 2023 року уряд Люксембургу повідомив, що центри для біженців заповнені до максимуму, і більшість із них не мають можливості приймати нових мешканців [34].

Діти віком до 18 років мають право на доступ до системи освіти (включаючи IVET) на тих самих умовах, що й жителі Люксембургу. Відвідування школи є обов'язковим у віці від 4 до 16 років. Управління у справах шкільного навчання новоприбулих дітей (SECAM) Міністерства освіти створило єдиний контактний пункт для сімей з України з гарячими лініями, доступними англійською та українською мовами.

Шкільне забезпечення дітей та молоді українських біженців організовано переважно шістьма міжнародними державними школами, які створили спеціально для них англomовні класи прийому. Коли діти будуть готові, вони можуть переходити до звичайних міжнародних класів, включаючи ПТО. Залежно від віку учнів і їхнього прогресу в навчанні буде додана друга мова, німецька або французька.

Якщо важко отримати доступ до цієї пропозиції міжнародної школи (наприклад, якщо вони живуть у віддаленому регіоні), українських учнів-біженців приймають до звичайних початкових шкіл у муніципалітетах. Уроки в основному ведуться люксембурзькою мовою, німецьку та французьку вивчають пізніше.

Нещодавні випускники українських старших класів середньої освіти, які не навчалися у вищих навчальних закладах принаймні один рік тому, мають можливість підготуватися до Люксембурзького національного диплому, DAES, під час однорічного курсу, який пропонує Національна школа для дорослих (ENAD). Станом на травень 2023 року на попередню мовну підготовку з французької мови, яка проходить у літні місяці, зареєструвалося 23 учні.

Для цільової групи молодих випускників середньої школи департамент професійно-технічної освіти (SFP) Міністерства освіти створить літню школу програми «Диплом +», яка подолає перехід між школою та працевлаштуванням або вищою освітою.

Навчальний інститут національної освіти (IFEN) пропонує курси для вчителів і шкільного персоналу про те, як створити приємне та інклюзивне середовище для нових учнів. Вони також містять відомості про те, як впоратися з передісторією та проблемами, з якими стикаються сім'ї, які знайшли притулок у

країні, детально описуючи, які ресурси та компетенції потрібні, а також яку допомогу можна запропонувати.

Відділ шкільної інтеграції проводить набір міжкультурних посередників україномовних або україномовних. Вони проводять уроки під керівництвом вчителів, щоб допомогти учням і забезпечити зв'язок між батьками та персоналом школи.

Особам, які отримали міжнародний захист, також пропонуються такі види діяльності, як можливості навчання дорослих, пов'язані з працевлаштуванням, професійне навчання, включаючи навчання навичкам, практичний досвід роботи та консультаційні послуги, які надає ДСЗ.

Дорослим українцям, які зараз перебувають у Люксембурзі, ще не потрібно було брати участь у програмах повернення до освіти, які дозволяють, серед іншого, отримати останній рік нижчої технічної середньої освіти, що веде до вищої технічної середньої освіти та професійного навчання. Департамент навчання дорослих при Міністерстві освіти надає пріоритет у створенні мовних курсів французькою, німецькою та англійською мовами.

Після офіційного надання повнолітнім статусу тимчасового захисту вони можуть зареєструватися як шукачі роботи в ДСЗ (ADEM, Національне агентство зайнятості), надаючи їм доступ до різноманітних заходів допомоги у пошуку роботи:

- орієнтування в пошуку роботи;
- заходи зайнятості;
- доступ до професійного навчання.

Станом на травень у заходах з працевлаштування взяли участь семеро осіб.

Роботодавці, які бажають взяти на роботу українців із статусом тимчасового захисту, зареєстрованих у ДСЗ (ADEM), можуть звернутися до відділу роботодавців ДСЗ.

Українці зі статусом тимчасового захисту мають доступ до підтвердження попереднього навчання на різних рівнях освіти, включно з ПТО, що полегшує доступ до працевлаштування. Переміщені особи можуть вимагати визнання рівня

їхньої освіти, еквівалентності дипломів і професійної кваліфікації, отриманих за кордоном, дипломам у Люксембурзі, щоб отримати ліцензію на одну з таких дій:

- реміснича діяльність (кваліфікація має бути еквівалентною диплому про професійну здатність (DAP) або сертифікату майстра);
- певна комерційна чи ліберальна діяльність (кваліфікація має бути еквівалентною диплому про професійні здібності (DAP)).

Отримані професійні кваліфікації визнаються за умови, що власник може підтвердити:

- формальна кваліфікація, яка дає доступ до професії в іншій державі-члені ЄС;
- якщо професія не регулюється в Україні: один рік досвіду повної зайнятості протягом останніх 10 років;
- сертифікат компетентності або формальну кваліфікацію.

Отже, Люксембург продемонстрував непохитну підтримку України з перших місяців повномасштабного вторгнення Росії, незважаючи на обмежені власні ресурси. Від оперативної передачі озброєння з національних запасів до закупівлі сучасних військових систем у виробників, країна постійно адаптує свою допомогу відповідно до потреб української армії. Створення окремого підрозділу для закупівлі зброї підкреслює стратегічний підхід Люксембурга до підтримки обороноздатності України. Участь у міжнародних коаліціях та виділення коштів на артилерію та дрони свідчить про готовність Люксембурга відігравати активну роль у зміцненні безпеки України та Європи загалом.

РОЗДІЛ 3

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЛЮКСЕМБУРГОМ

3.1 Основні проблеми економічного співробітництва України з Люксембургом

Україна та Люксембург підтримують взаємовигідні економічні відносини, що базуються на принципах партнерства, відкритості та взаємної вигоди. Проте, попри значний потенціал для розвитку двосторонньої співпраці, існує низка проблем, які стримують її подальший прогрес. Ці проблеми обумовлені як внутрішніми економічними та політичними чинниками України, так і зовнішніми викликами, пов'язаними із міжнародною економічною ситуацією.

Для економічного співробітництва між Україною та Люксембургом існують й можливості, зокрема, Україна має значний потенціал у галузях, де Люксембург може стати важливим партнером, зокрема в агропромисловому комплексі, технологіях, фінансових послугах та енергетиці. Спільні інвестиційні проекти, зокрема в рамках ініціатив ЄС, можуть стати основою для розвитку співпраці. Люксембург, з його досвідом у розвитку фінансових інструментів та інноваційних технологій, міг би допомогти Україні у побудові стабільних економічних структур і ланцюгів постачання, проте існують численні проблеми, які стримують його ефективний розвиток. Ці проблеми можна поділити на кілька категорій: інвестиційні бар'єри, транспортно-логістичні обмеження, невикористаний експортний потенціал, низький рівень інноваційної співпраці та правові перешкоди.

В цілому проблеми, які існують у двосторонній співпраці продемонстровано на рис. 3.1.

Рисунок 3.1 – Основні проблеми у двосторонній співпраці між Україною та Люксембургом

Джерело: складено автором самостійно

Тому далі варто більш детально розглянути кожну з цих проблем.

1) Недостатній рівень двосторонніх інвестицій.

Інвестиції з Люксембургу в Україну не відповідають потенціалу двох країн, особливо з огляду на те, що Люксембург є важливим фінансовим хабом в Європі. Однак інвестори стикаються з низкою проблем, таких як політична нестабільність, корупція та недостатній рівень правового захисту бізнесу (табл. 3.1).

Просування вигідних інвестиційних ініціатив, що базуються на прозорості та стабільності, стане потужним стимулом для зацікавлення потенційних інвесторів. Додатково, необхідно запровадити надійні механізми правового захисту інвесторів, які забезпечать справедливе вирішення спорів та захист прав власності. Сукупність цих заходів дозволить знизити ризики, пов'язані з інвестиційною діяльністю, та підвищити привабливість країни для іноземних і внутрішніх інвесторів.

Таблиця 3.1 – Проблеми інвестиційного співробітництва України з Люксембургом [57]

Проблеми	Причини	Рішення
Низький рівень інвестицій	Політична нестабільність, корупція, правові ризики	Покращення інвестиційного клімату, правова реформа, зниження корупційних ризиків
Відсутність конкретних інвестиційних проектів	Відсутність ефективної стратегії для залучення інвесторів	Створення спільних інвестиційних проектів, просування вигідних інвестиційних ініціатив
Проблеми з правовим захистом інвесторів	Недосконалість правової системи	Запровадження більш надійних механізмів правового захисту інвестицій

2) Транспортно-логістичні обмеження.

Оскільки Люксембург є одним із ключових фінансових центрів і логістичних хабів Європи, важливим аспектом є розвиток транспортної інфраструктури між двома країнами. Україна стикається з низькою ефективністю транспортних коридорів, проблемами на митниці, а також відсутністю необхідних стандартів для безперешкодного транспортування товарів (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Проблеми транспортно-логістичного співробітництва України з Люксембургом [58]

Проблеми	Причини	Рішення
Недосконалість транспортної інфраструктури	Відсутність сучасних транспортних коридорів	Розвиток інфраструктури, включаючи автомагістралі та залізничні шляхи
Митні проблеми	Нестабільні митні процедури та тарифні бар'єри	Гармонізація митних процедур з європейськими стандартами
Високі витрати на транспортування	Низька ефективність логістичних компаній, відсутність доступу до сучасних транспортних технологій	Спрощення логістичних процедур та зниження витрат на транспортування через партнерства

3) Недостатньо використаний експортний потенціал України.

Попри наявність значного експортного потенціалу в таких галузях, як агропромисловий сектор, металургія та ІТ, Україна не використовує всі можливості для співпраці з Люксембургом. Проблемою є недостатня підтримка українських

брендів на європейських ринках і недостатній рівень брендингу української продукції (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Проблема двостороннього співробітництва у сфері торгівлі [59]

Проблеми	Причини	Рішення
Недостатнє просування українських товарів на ринок Люксембургу	Відсутність ефективної маркетингової стратегії та брендингу	Створення брендівих стратегій для просування українських товарів
Низька конкурентоспроможність продукції	Відсутність інвестицій в модернізацію та інновації	Стимулювання інновацій та підтримка українських виробників через державні програми
Обмежене розширення ринків для українських експортерів	Недостатня кількість українських компаній, що мають доступ до міжнародних ринків	Створення сприятливих умов для розвитку експортних компаній через державні ініціативи

4) Недостатній рівень співпраці в сфері інновацій та технологій

Люксембург є одним із провідних інноваційних центрів Європи, але співпраця в цій галузі з Україною залишається на низькому рівні. Українські стартапи і технологічні компанії не мають достатнього доступу до європейських інноваційних екосистем і фінансування для реалізації спільних проєктів (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Проблема двостороннього співробітництва у сфері інновацій та технологій [60]

Проблеми	Причини	Рішення
Обмежений доступ українських стартапів до європейських інвестицій	Відсутність зв'язків із міжнародними венчурними капіталістами та технологічними хабами	Створення платформ для розвитку стартапів та інноваційних проєктів
Недостатній обмін технологіями	Відсутність механізмів для співпраці в сфері технологічних інновацій	Розвиток спільних інноваційних хабів, підписання угод про співпрацю в технологічній сфері
Обмежена кількість спільних науково-дослідних проєктів	Низький рівень наукової співпраці між Україною та Люксембургом	Підвищення інтересу до наукової співпраці, розширення спільних досліджень

5) Правові та регуляторні бар'єри.

Однією з найбільших проблем економічного співробітництва є недостатня правова та регуляторна стабільність. Українська правова система часто не

відповідає міжнародним стандартам, що створює бар'єри для співпраці між країнами. Крім того, існують непередбачувані зміни в податковій політиці та інші правові ризики, які стримують інвесторів (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Проблема у двосторонньому співробітництві через правові та регуляторні бар'єри [61]

Проблеми	Причини	Рішення
Нестабільність правової системи	Постійні зміни в законодавстві та судовій практиці	Проведення судової реформи, забезпечення стабільності в законодавстві
Високий рівень бюрократії	Труднощі в процесі реєстрації бізнесу та отримання дозвільних документів	Спрощення бюрократичних процедур, автоматизація адміністративних процесів
Необхідність гармонізації українського законодавства з європейськими стандартами	Невідповідність законодавства міжнародним вимогам	Адаптація українського законодавства до європейських стандартів через законодавчі ініціативи

Економічне співробітництво між Україною та Люксембургом має великий потенціал, однак для його реалізації потрібно подолати низку проблем, що стримують розвиток цих відносин. Основними перешкодами є недостатній рівень інвестицій, проблеми з транспортною інфраструктурою, недовикористання експортного потенціалу, обмежена співпраця в сфері інновацій та технологій, а також правові бар'єри, пов'язані з нестабільністю та бюрократією.

Інвестиційний потенціал. Попри високий статус Люксембургу як фінансового хабу, для ефективного залучення інвестицій в Україну необхідно створити більш стабільне та прозоре правове середовище, знизити рівень корупції та забезпечити захист інвесторів. Це вимагатиме не лише реформ у правовій сфері, але й удосконалення бізнес-клімату через покращення взаємодії з міжнародними інвесторами та підтримку інвестиційних проектів на державному рівні.

Транспортно-логістична інфраструктура. Створення ефективних транспортних коридорів та вдосконалення митних процедур є критично важливими для розвитку двостороннього торгівлі та покращення логістичних зв'язків. Розвиток інфраструктури, включаючи сучасні автомобільні, залізничні та авіаційні маршрути, зможе значно знизити витрати на транспортування товарів і прискорить обіг товарів між країнами.

Експортний потенціал. Україна має значний потенціал для експорту в Люксембург, але для ефективного просування своїх товарів необхідно удосконалити маркетингові стратегії та брендинг української продукції. Підтримка українських експортерів на міжнародному ринку через державні ініціативи та інвестиції в інновації є важливими кроками для підвищення конкурентоспроможності.

Інновації та технології. Для розширення співпраці в сфері технологій та інновацій необхідно створити умови для розвитку спільних науково-дослідних проєктів, стартапів та інноваційних хабів. Підвищення доступу українських стартапів до венчурного капіталу та розвитку технологічних екосистем допоможе сприяти більшій інноваційній співпраці з Люксембургом.

Правові та регуляторні бар'єри. Для зменшення правових перешкод необхідно забезпечити стабільність у законодавчій та регуляторній політиці. Гармонізація українського законодавства з європейськими стандартами, зокрема у сфері захисту інвестицій, податкової політики та митних процедур, створить сприятливі умови для бізнесу та залучення іноземних інвестицій.

Усі ці заходи потребують комплексного підходу і стратегічних ініціатив на урядовому та бізнес-рівнях. Лише за умови усунення цих бар'єрів і створення сприятливого середовища для двосторонніх економічних відносин, Україна зможе повною мірою реалізувати свій економічний потенціал у співпраці з Люксембургом, що сприятиме зростанню економіки обох країн і їх інтеграції в глобальні економічні процеси.

Отже, економічні відносини між Україною та Люксембургом мають значний потенціал для розвитку, базуючись на принципах партнерства, відкритості та взаємної вигоди, проте реалізація цього потенціалу ускладнюється низкою проблем, серед яких недостатній рівень інвестицій, транспортно-логістичні обмеження, неоексплуатований експортний потенціал, низький рівень інноваційної співпраці та правові бар'єри. Для покращення співробітництва необхідно підвищити інвестиційну привабливість України, покращивши бізнес-клімат через правові реформи, зниження корупції та забезпечення ефективного

правового захисту інвесторів. Важливо розвивати транспортну інфраструктуру, створюючи сучасні транспортні коридори, гармонізуючи митні процедури та знижуючи витрати на транспортування. Також слід активно підтримувати українських експортерів через удосконалення маркетингових стратегій, брендинг продукції та розвиток державних ініціатив для підвищення конкурентоспроможності. У сфері інновацій необхідно сприяти створенню спільних науково-дослідних проектів, розвивати стартапи та інноваційні хаби, а також забезпечити доступ до міжнародних венчурних капіталів. Для подолання правових бар'єрів необхідно стабілізувати законодавство, зменшити бюрократію та гармонізувати українські регуляторні норми з європейськими стандартами. Реалізація цих заходів сприятиме розвитку взаємовигідних відносин між Україною та Люксембургом, створюючи передумови для економічного зростання обох країн та інтеграції у глобальні економічні процеси.

3.2 Ключові напрями посилення співробітництва України з Люксембургом в умовах євроінтеграції

В умовах євроінтеграції України співпраця з Люксембургом має значний потенціал у різних сферах, таких як фінанси, інвестиції, енергетика, технології та наука. Посилення співпраці між Україною та Люксембургом сприятиме не лише поглибленню економічних та політичних відносин, а й сприятиме впровадженню європейських стандартів у різних сферах українського суспільного життя. Зокрема, актуальними напрямками двостороннього співробітництва є фінансовий сектор, інновації, зелена енергетика, освіта та підтримка демократичних реформ.

Для досягнення максимальних результатів в цих сферах слід визначити стратегічні напрямки співпраці, на яких можна зосередитись, основні з них продемонстровані на рис. 3.2.

Рисунок 3.2 – Основні напрями посилення співпраці України та Люксембургу

Джерело: складено автором самостійно

1) Залучення інвестицій та розвиток фінансових зв'язків.

Люксембург є одним із найбільших фінансових хабів Європи, що може значно посилити інвестиційну співпрацю з Україною. Для цього необхідно створити сприятливі умови для залучення капіталу в ключові галузі економіки України (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Залучення інвестицій та розвиток фінансових зв'язків [57]

Напрямок	Задачі	Очікувані результати
Залучення прямих інвестицій	Розробка програм підтримки іноземних інвесторів, покращення інвестиційного клімату.	Збільшення обсягів іноземних інвестицій у стратегічні галузі.
Розвиток інвестиційних платформ	Створення спільних інвестиційних фондів та платформ для стартапів.	Приведення інвестицій в інноваційні та технологічні проекти.
Прозорість фінансових транзакцій	Удосконалення регуляцій та прозорість фінансових операцій для захисту інвесторів.	Покращення фінансової стабільності і довіри до українського ринку.

2) Розширення експортних можливостей та торговельних зв'язків.

Спільна робота над збільшенням обсягів двосторонньої торгівлі є важливим кроком для розвитку економіки обох країн (табл. 3.7).

Таблиця 3.7 – Напрями розширення експортних можливостей та торговельних зв'язків [58]

Напрямок	Задачі	Очікувані результати
Підтримка українських експортерів	Удосконалення маркетингових та брендингових стратегій для українських товарів на європейському ринку.	Розширення присутності українських товарів на ринках Люксембургу та ЄС.
Створення логістичних коридорів	Розвиток транспортної інфраструктури для спрощення процесів митного оформлення та транспортування.	Зниження витрат на логістику та прискорення доставки товарів.
Вільна торгівля та економічні угоди	Укладення двосторонніх торгових угод, зниження митних бар'єрів.	Збільшення обсягів двосторонньої торгівлі, зокрема в агропродовольчій та металургійній галузях.

3) Інновації, технології та науково-технічне співробітництво.

Інтеграція новітніх технологій та розвитку наукових досліджень може стати важливим чинником розвитку співпраці між Україною та Люксембургом (табл.3.8).

Таблиця 3.8 – Напрями розширення співпраці в сфері інновацій, технологій та науково-технічне співробітництва [59]

Напрямок	Задачі	Очікувані результати
Створення стартап-екосистем	Розвиток спільних технологічних платформ, підтримка стартапів через інвестиційні програми.	Розвиток технологічного сектору України, збільшення кількості стартапів.
Спільні наукові дослідження	Відкриття нових науково-дослідних проектів в таких сферах, як ІТ, біотехнології та енергетика.	Розвиток інноваційних продуктів і послуг, нові можливості для бізнесу.
Доступ до венчурного капіталу	Спрощення процедур для залучення інвестицій в технології та інновації, створення спільних венчурних фондів.	Покращення доступу українських компаній до фінансування на ранніх етапах

4) Енергетична співпраця та сталий розвиток.

Енергетична сфера є важливим аспектом співпраці, оскільки Україна потребує модернізації енергетичної інфраструктури та розвитку відновлювальних джерел енергії (табл. 3.9).

Таблиця 3.9 – Напрями розширення співпраці в енергетичній сфері та сфері сталого розвитку [60]

Напрямок	Задачі	Очікувані результати
Відновлювана енергетика	Залучення інвестицій у сонячну, вітрову та біоенергетику.	Збільшення частки відновлюваних джерел у енергетичному балансі України.
Спільні енергетичні проекти	Реалізація спільних проектів щодо енергетичної ефективності та використання новітніх технологій у виробництві енергії.	Покращення енергетичної ефективності в Україні, зменшення залежності від імпортованих енергоносіїв.
Воднева енергетика	Створення спільних дослідницьких центрів для розвитку водневої енергетики.	Розвиток нових технологій для зменшення викидів CO ₂ та покращення екології.

5) Правові та регуляторні ініціативи.

Успішна співпраця між Україною та Люксембургом вимагає гармонізації законодавства з європейськими стандартами, що забезпечить стабільність для інвесторів і зменшить юридичні ризики (табл. 3.10).

Таблиця 3.10 – Напрями покращення правових та регуляторних ініціатив [61]

Напрямок	Задачі	Очікувані результати
Гармонізація законодавства	Впровадження європейських стандартів у галузі захисту інвестицій, податкової політики та корпоративного управління.	Покращення інвестиційного клімату та юридичної прозорості.
Антикорупційні ініціативи	Впровадження реформ для боротьби з корупцією, покращення управлінських практик.	Підвищення рівня довіри до урядів обох країн та міжнародних інвесторів.
Спрощення митних процедур	Спрощення митних процедур для швидкого та безпечного переміщення товарів через кордони.	Зниження адміністративних витрат та часового забарвлення на митниці.

6) Культурна та освітня співпраця є важливою складовою для розвитку взаєморозуміння та професійних зв'язків між країнами (табл. 3.11).

Таблиця 3.11 – Напрями покращення співпраці у культурній та освітній сфері [61]

Напрямок	Задачі	Очікувані результати
Академічний обмін та співпраця	Організація програм академічного обміну, створення спільних дослідницьких центрів.	Збільшення кількості українських студентів, які навчаються у Люксембурзі, та сприяння розвитку науки в обох країнах.
Культурні ініціативи	Організація виставок, фестивалів та культурних заходів для поглиблення взаєморозуміння.	Покращення культурних зв'язків і підвищення популярності української культури в Люксембурзі та ЄС.

Співпраця між Україною та Люксембургом в умовах євроінтеграції має великий потенціал для розвитку економічних, інвестиційних, наукових та культурних зв'язків між двома країнами. Важливо, що Люксембург, будучи одним із ключових фінансових хабів Європи, може стати важливим партнером для України в залученні прямих іноземних інвестицій, а також для розвитку спільних фінансових та інвестиційних платформ. Залучення венчурного капіталу, створення спільних фондів для стартапів та підтримка інноваційних технологій можуть значно зміцнити позиції України на глобальних ринках.

Значним напрямком є також розвиток двосторонньої торгівлі, зокрема в агропродовольчому секторі, металообробці та високих технологіях. Україна має можливість розширити присутність своїх товарів на європейському ринку, активно взаємодіючи з Люксембургом в рамках угод про вільну торгівлю та полегшення митних процедур. Це дозволить знизити витрати на логістику, покращити експортні можливості та забезпечити більшу відкритість ринків для українських виробників.

Сфера інновацій та технологій є ще одним важливим напрямком для співпраці. Люксембург, як центр венчурного капіталу, може сприяти розвитку українських стартапів та технологічних компаній, підтримуючи їх фінансово і допомагаючи з доступом до новітніх технологій. Спільні наукові дослідження в таких сферах, як ІТ, біотехнології та енергетика, відкриють нові можливості для українських вчених та інженерів, а також зміцнять технологічну базу країни.

Енергетичний сектор також залишається однією з ключових сфер для поглиблення співпраці. Враховуючи великі інвестиції Люксембургу в чисті та відновлювальні джерела енергії, Україна може скористатися досвідом та технологіями для розвитку власної енергетичної інфраструктури, зокрема вітрової, сонячної та водневої енергетики. Партнерство в цій сфері дозволить не лише знизити залежність від традиційних енергоносіїв, а й зробити вагомий внесок у боротьбу зі змінами клімату.

Правова та регуляторна співпраця між Україною та Люксембургом відіграє вирішальну роль у забезпеченні стабільності та прозорості економічних відносин. Гармонізація законодавства з європейськими стандартами дозволить покращити інвестиційний клімат, знизити юридичні ризики для іноземних інвесторів та забезпечити високий рівень захисту прав власності.

Нарешті, культурна та освітня співпраця допоможе створити більш глибокі зв'язки між народами двох країн. Академічний обмін, спільні дослідницькі програми та культурні ініціативи сприятимуть розвитку взаєморозуміння, що є важливою складовою успішної дипломатії та бізнес-партнерства.

Загалом, сприяння розвитку економічних, інвестиційних, наукових і культурних зв'язків з Люксембургом створить нові можливості для України в умовах євроінтеграції. Реалізація запропонованих напрямків допоможе зміцнити економіку країни, залучити інвестиції, покращити експортні можливості та сприяти технологічному розвитку. Таким чином, співпраця з Люксембургом стане важливим фактором для досягнення стратегічних цілей України в процесі європейської інтеграції та модернізації її економічної системи.

Отже, в умовах євроінтеграції України співпраця з Люксембургом відкриває значні можливості для розвитку в різних сферах, таких як фінанси, інвестиції, енергетика, технології та наука. Для досягнення максимального ефекту необхідно визначити стратегічні напрями партнерства та зосередити зусилля на пріоритетних галузях. Люксембург, як провідний фінансовий хаб Європи, може стати ключовим партнером у залученні інвестицій до України, сприяючи створенню спільних інвестиційних платформ та підтримці інноваційних стартапів. Поглиблення двосторонньої торгівлі сприятиме розширенню присутності українських товарів на європейських ринках, особливо в агропромисловому та технологічному секторах. Інвестиції в транспортну інфраструктуру та спрощення митних процедур допоможуть зменшити логістичні витрати і прискорити товарообіг між країнами. У сфері технологій та науки важливо розвивати стартап-екосистему, підтримувати спільні дослідження у високотехнологічних галузях, таких як ІТ, біотехнології та енергетика. Це створить додаткові можливості для інноваційного розвитку України та посилить її позиції на світовому ринку. Енергетична співпраця, включаючи інвестиції у відновлювану енергетику та проекти енергетичної ефективності, сприятиме модернізації енергетичної інфраструктури України, зменшенню залежності від викопного палива та досягненню екологічних цілей. Гармонізація законодавства з європейськими стандартами, боротьба з корупцією та зміцнення правового захисту інвесторів створять сприятливий клімат для довгострокової співпраці. Культурні та освітні ініціативи поглиблюють взаєморозуміння та зміцнюють гуманітарні зв'язки між країнами.

ВИСНОВОК

Відповідно до поставлених завдань у роботі було сформульовано ряд обґрунтованих висновків.

Економічне співробітництво між країнами є важливим елементом міжнародних відносин, який сприяє інтеграції економік, досягненню спільних економічних інтересів та вирішенню глобальних викликів. Воно базується на принципах добровільності, прозорості, відкритості, поваги до суверенітету держав, дотримання міжнародних норм права та ефективного виконання договірних зобов'язань. Основними етапами розвитку економічної співпраці є підписання торговельних угод, створення зон вільної торгівлі, формування митних союзів, створення загального ринку, розвиток економічного союзу та розбудова політичного союзу як найвищої форми інтеграції. Кожен з цих етапів спрямований на поглиблення економічних зв'язків, усунення торговельних бар'єрів, спрощення митних процедур, створення єдиного економічного простору та забезпечення стабільності економік учасників.

Форми економічного співробітництва є різноманітними та охоплюють широкий спектр взаємодій між країнами, компаніями та міжнародними організаціями. До основних форм належать міжнародна торгівля товарами і послугами, яка є найдавнішою і найбільш розповсюдженою формою співпраці, інвестиційна діяльність, включаючи прямі іноземні інвестиції, що сприяють перенесенню капіталу, технологій і знань, створення спеціальних економічних зон (СЕЗ), які забезпечують сприятливі умови для залучення інвесторів та розвитку регіонів, науково-технічне співробітництво, що охоплює обмін знаннями, розробки спільних інноваційних проектів і досліджень, трудова міграція, яка сприяє балансуванню попиту і пропозиції робочої сили, а також екологічна співпраця, спрямована на вирішення проблем довкілля, скорочення забруднення та розвиток зеленої економіки.

Для ефективної реалізації економічного співробітництва необхідно оцінювати його результати та виявляти потенційні напрямки розвитку. Методи оцінки ефективності економічної співпраці охоплюють: аналіз торговельного балансу, що дозволяє оцінити обсяги експорту та імпорту між країнами; аналіз прямих іноземних інвестицій, спрямований на дослідження обсягів і напрямків вкладень капіталу; дослідження динаміки ВВП, що відображає вплив співпраці на економічне зростання; аналіз секторальної співпраці, який виявляє ефективність взаємодії у ключових галузях, таких як енергетика, ІТ, фінанси; моніторинг виконання міжнародних угод, що показує ступінь виконання міждержавних зобов'язань; оцінку технологічного обміну, яка включає аналіз передачі технологій, інноваційних рішень та впровадження спільних наукових проєктів; аналіз участі в міжнародних організаціях, який визначає рівень інтеграції у міжнародні програми; а також оцінку розвитку малого і середнього бізнесу, спрямовану на вивчення впливу міжнародного співробітництва на підприємницьку діяльність.

Аналіз динаміки торговельних відносин між Україною та Люксембургом за 2019–2023 роки свідчить про складну ситуацію у двосторонньому економічному співробітництві. Основні тенденції включають зниження обсягів експорту української продукції, який скоротився приблизно вчетверо до 2023 року. Основними причинами є глобальні економічні виклики, такі як пандемія COVID-19, а також наслідки повномасштабної війни, яка вплинула на інфраструктуру, виробництво та логістичні можливості. Імпорт з Люксембургу також демонстрував нестабільність, зокрема суттєве скорочення у 2020 році, незначне відновлення в 2021 році та подальше зниження у 2022 році. Однак у 2023 році спостерігалось зростання імпорту на 22,8%, що свідчить про певне відновлення торговельних зв'язків. Товарна структура експорту України є недиверсифікованою, зосередженою на таких основних категоріях, як деревина, алкогольні напої, залізничні локомотиви та котли. Натомість імпорт з Люксембургу включає переважно високотехнологічну продукцію, зокрема гумові вироби, машини, транспортні засоби та продукцію хімічної промисловості. У сфері послуг ситуація

подібна: за 2022 рік обсяг торгівлі послугами між країнами знизився на 57,6%, причому імпорт значно перевищує експорт, що формує від'ємне сальдо для України. Основною статтею експорту послуг є телекомунікаційні та комп'ютерні послуги, які демонструють високий потенціал ІТ-сектора України. Водночас імпорт послуг з Люксембургу значною мірою складається з роялті, фінансових та телекомунікаційних послуг.

Динаміка інвестиційного співробітництва між Україною та Люксембургом демонструє стабільне зростання та розширення взаємодії в різних секторах економіки. Люксембург входить до списку найбільших країн-інвесторів в Україну, забезпечуючи 2,7% від загального обсягу іноземних інвестицій. Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій з Люксембургу в Україну показує загальну позитивну тенденцію, попри тимчасові коливання, спричинені зовнішніми факторами, зокрема економічною нестабільністю через війну росії проти України. У період 2019-2023 років спостерігалось значне зростання інвестицій з Люксембургу, особливо у 2020-2021 роках, коли їх обсяги сягнули 1265,7 млн дол. і 1567,8 млн дол. відповідно. Інвестиційне співробітництво охоплює ключові сектори, серед яких технології, аграрний бізнес, інфраструктура, енергетика, фінансові послуги та стартапи. Наприклад, Люксембург бере активну участь у проєктах ЄС для України, таких як HCGF IV, який залучає 274 млн євро для інвестицій у малі та середні підприємства, особливо в ІТ, електронну комерцію, інноваційну роздрібну торгівлю та фінтех. Цей проєкт є частиною ширшої ініціативи «ЄС для України», що передбачає підтримку інфраструктурних і бізнес-проєктів в Україні. Крім того, Люксембург є фінансовим хабом для українських компаній, що реєструють свої підприємства в цій країні через сприятливе податкове законодавство. Наприклад, такі великі агрохолдинги, як Kernel Holding S.A. та Industrial Milk Company (IMC) S.A., зареєстровані в Люксембурзі та входять до топ-10 власників сільськогосподарських земель в Україні.

Люксембург, незважаючи на свої невеликі розміри, демонструє надзвичайну солідарність із Україною під час повномасштабної війни, надаючи багатогранну допомогу. Країна зосередилася на кількох ключових напрямках:

гуманітарна допомога, що перевищує 29 мільйонів євро, включає медичні товари, життєво необхідні ресурси для біженців та підтримку внутрішньо переміщених осіб. Військова допомога передбачає надання систем озброєння, амуніції та фінансування потреб української армії, що за обсягом сягає майже 75% річного оборонного бюджету країни. Також важливу роль відіграє дипломатична підтримка: Люксембург систематично виступає на міжнародних майданчиках за збереження санкцій проти Росії та сприяє подальшій європейській інтеграції України. Окрім цього, національні ініціативи сприяють розміщенню українських біженців і впровадженню освітніх програм для дітей та молоді, забезпечуючи їм безперервний доступ до освіти. Люксембург, як і вся Європа, продовжує демонструвати свою прихильність до ідеалів свободи та справедливості, стоячи пліч-о-пліч з Україною у ці складні часи.

Україна та Люксембург підтримують взаємовигідні економічні відносини, що базуються на принципах партнерства, відкритості та взаємної вигоди. Проте, попри значний потенціал для розвитку двосторонньої співпраці, існує низка проблем, які стримують її подальший прогрес. Основними перешкодами є недостатній рівень інвестицій, проблеми з транспортною інфраструктурою, недовикористання експортного потенціалу, обмежена співпраця в сфері інновацій та технологій, а також правові бар'єри, пов'язані з нестабільністю та бюрократією. Інвестиційний потенціал між країнами залишається недостатньо реалізованим. Попри високий статус Люксембургу як фінансового хабу, інвестиції в Україну стримуються через корупцію, правові ризики та відсутність ефективних механізмів захисту інвесторів. Для подолання цих проблем необхідно реформувати правову систему, покращити бізнес-клімат і знизити адміністративні бар'єри для залучення іноземного капіталу. Розвиток транспортно-логістичної інфраструктури є критично важливим, оскільки Україна стикається з недосконалістю транспортних коридорів, митними проблемами та високими витратами на транспортування товарів. Вирішення цих питань передбачає створення сучасних транспортних маршрутів, гармонізацію митних процедур із європейськими стандартами та спрощення логістичних процесів. Щодо експортного потенціалу, Україна має значні

можливості в агропромисловому секторі, металургії та ІТ. Проте, недостатня підтримка українських брендів на європейських ринках, низька конкурентоспроможність продукції та відсутність маркетингових стратегій обмежують розширення експортних можливостей. Для цього необхідно інвестувати в модернізацію, інновації, а також розвивати брендинг українських товарів.

Співпраця у сфері інновацій та технологій залишається обмеженою, попри значний потенціал Люксембургу як інноваційного центру Європи. Українські стартапи та технологічні компанії потребують доступу до міжнародних інноваційних екосистем та венчурного капіталу. Важливими заходами є створення спільних інноваційних хабів, запуск науково-дослідних проєктів і підтримка стартапів. Також правові та регуляторні бар'єри, включаючи нестабільність законодавства, високий рівень бюрократії та невідповідність нормам ЄС, створюють значні труднощі для співпраці. Гармонізація українського законодавства з європейськими стандартами та спрощення бюрократичних процедур є необхідними для вирішення цих проблем.

З огляду на виклики, ключовими напрямками посилення співпраці між Україною та Люксембургом є: залучення інвестицій через покращення інвестиційного клімату та розвиток фінансових зв'язків; розширення експортних можливостей шляхом вдосконалення маркетингових стратегій та логістичної інфраструктури; активізація співпраці у сфері інновацій через підтримку стартапів, розвиток технологічних платформ і спільних наукових проєктів; усунення правових бар'єрів шляхом проведення правової реформи та адаптації законодавства до європейських стандартів. Виконання цих завдань сприятиме поглибленню економічних зв'язків, підвищенню конкурентоспроможності української економіки та інтеграції в європейський економічний простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зміст міжнародного співробітництва та його потенціалу в економічних дослідженнях. А. Павлюк, Т. Пісецька. *Economic Sciences*. Volume 26. No. 3-4. 2022. URL: <https://econom-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4799/5052>
2. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. «Центр учбової літератури». 2014. 416 с.
3. Мочерний С.В., Довбенко М.В. Економічна теорія. Підруч. Видавничий центр «Академія». 2004. 856 с.
4. Голіков А.П., Довгаль О.А. Міжнародні економічні відносини. Підруч. Харків. ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2015. 464 с.
5. Войнова Є.І., Якубовський С.О., Ніколаєва Ю.О. Міжнародні економічні відносини. Навч. посіб. Одеса. «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова». 2015. 305 с.
6. Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. Міжнародні економічні відносини. Навч. посіб. ЦУЛ. 2013. 256с.
7. Історична угода: країни-члени ОПЕК+ домовились скоротити видобуток нафти в умовах пандемії. Інформаційне агентство «Українські національні новини»: веб-сайт.URL: <https://www.unn.com.ua>
8. Базилевич В.Д. Економічна теорія. Політекономія. Підруч. Вид. 7- ме. Знання-Прес. 2008. 719 с.
9. Репецький В.М., Лисик В.М., Микієвич М.М. Міжнародне публічне право. Підруч. Вид. 2-ге. Знання. 2012. 437 с.
10. Тимченко Л.Д., Кононенко В.П. Міжнародне право. Підруч. Знання. 2012. 631 с.
11. Уніят А.В. Економічне співробітництво України з країнами північно-американської зони вільної торгівлі. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 15. с.46-52.

12. Гронтковська Г.Е., Ряба О.І., Венцурик А.М., Красновська О.І. Міжнародна економіка. Навч. посіб. Київ. «ЦУЛ». 2014. 384 с.
13. Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ від 07.12.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_456#Text
14. Загірняк М.В., Перерва П.П., Маслак О.І. Економіка підприємства. Магістерський курс. Частина І. Підруч. Кременчук. 2015. 736 с.
15. Герасимчук В. Г., Войтко С. В. Міжнародна економіка. Навч. посібник. Київ. Знання. 2009. 302 с.
16. Засади міжнародної інвестиційної діяльності. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Міжнародна інвестиційна діяльність». URL: http://dspace.wunu.edu.ua/retrieve/14792/unef_kmfige_sme_dmid_LECA.pdf
17. Прямі іноземні інвестиції і міжнародне співробітництво. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/25817/mod_resource/content/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0.%20Ntvf%204.pdf
19. Спеціальні економічні зони як інструмент стимулювання місцевого економічного розвитку. Х. Пятицька. Територіальний розвиток та регіональна економіка. URL: [https://ird.gov.ua/sep/sep20223\(155\)/sep20223\(155\)_003_StoronyanskaI,PatytskaKh.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20223(155)/sep20223(155)_003_StoronyanskaI,PatytskaKh.pdf)
20. Міжнародна торгівля. Навчально-методичний комплекс з дисципліни. Київ. КПП ім. Ігоря Сікорського. 2021. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/55d01517-b63a-4747-b946-6b20d826070c/content>
22. World Investment Report. 2024. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024>
23. Ukraine / Luxembourg. OEC. URL: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/ukr/partner/lux>

24. Agreement on Security Cooperation and Long-Term Support between the Kingdom of Belgium and Ukraine. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-ta-dovgostrokovu-p-91169>

25. Luxembourg to support small and medium-sized businesses in Ukraine. Ministry of Economy of Ukraine. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=en-GB&id=cf21542c-fdd9-462e-b8db-0d5635e26b24&title=LuxembourgToSupportSmallAndMediumsizedBusinessesInUkraine>

26. Ukraine and Luxembourg. Embassy of Ukraine in the Kingdom of Belgium. URL: <https://belgium.mfa.gov.ua/en/partnership/trade-and-economic-relations/ukraine-and-luxembourg-2>

27. Trade statistics. International Trade Centre. URL: <https://www.intracen.org/resources/data-and-analysis/trade-statistics>

28. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

29. Ukraine attracted \$55.8b in direct foreign investment in the first quarter. URL: <https://www.ice.it/it/news/notizie-dal-mondo/266984>

30. Ukraine (FDI) Foreign Direct Investment: Stock: Luxembourg. CEIC. URL: <https://www.ceicdata.com/en/ukraine/foreign-direct-investment-stocks-by-countries/fdi-stock-luxembourg>

31. EIB's EU for Ukraine Fund finances its first project. Delegation of the European Union to Ukraine. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eib%E2%80%99s-eu-ukraine-fund-f finances-its-first-project_en?s=232

32. Fund presents opportunities for investors in Ukraine at the Luxembourg-Ukraine Business Forum. Форум державного майна України. URL: <https://www.spfu.gov.ua/en/news/10599.html>

33. The Luxembourg Red Cross has been providing assistance to healthcare facilities in Ukraine since the beginning of the full-scale invasion. URL: <https://redcross.org.ua/en/news/2024/11/97110/>

34. Luxembourg extends temporary protection for Ukrainians: new terms of stay. URL: <https://visitukraine.today/blog/3324/luxembourg-extends-temporary-protection-for-ukrainians-new-terms-of->

stay?srsltid=AfmBOopG3volL1kJoOAG6yULSrf9FFjRLXENFIaZCyDS_hvwiaoUJTdr#how-many-refugees-from-ukraine-have-found-refuge-in-luxembourg

35. Luxembourg: integrating Ukrainian refugees in education and the labour market system. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/luxembourg-integrating-ukrainian-refugees-education-and-labour-market-system>

36. Theoretical perspectives on economic cooperation. G. Andrusac, I. Hertug. CES Working Papers. Volume 7. Issue 3. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ceswp.uaic.ro/articles/CESWP2015_VII3_AND.pdf

37. Economic Cooperation. AP European History. URL: <https://library.fiveable.me/key-terms/ap-euro/economic-cooperation>

38. Economic Cooperation. The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). K. Sharon. Telecommunications Law in the Internet Age. 2002. URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/economic-cooperation>

39. Economic Cooperation. E. O'Farrill, J. Fierro, M. Moraga, E. Perez, M. Vallejos. AgCI Cooperation Chilena. 1999. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.agci.cl/images/centro_documentacion/documento_de_trabajo_cooperacion_economica_ingles.pdf

40. Бестужева С. В. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник. Харків. ХНЕУ. 2009. 384 с.

41. В. Вергун, В. Приходько. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник. Ужгород. Поліграфцентр «Ліра». 2023. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/53623/1/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1_%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%B

D%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%281%29.pdf

42. Амеліна, І. В. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник. ЦУЛ. 2013. 256 с.

43. Волоско Я.О. Міжнародна трудова міграція: наслідки для економіки. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2015. № 8. С. 21–26

44. Короленко Н. В. Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки. Ефективна економіка. 2021. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_1_40

45. Лагодієнко В. В. Методичний інструментарій дослідження міжнародної трудової міграції в умовах глобалізації. Економічний простір. 2020. № 164. С. 7-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есpros_2020_164_3

46. М. Поляков, В. Білозубенко, С. Шаблій. Тенденції розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва. Бізнесінформ. № 12. 2020. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-12_0-pages-53_60.pdf

47. J. Horne, P. Masson. Scope and Limits of International Economic Cooperation and Policy Coordination. URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/024/1988/002/article-A003-en.xml>

48. Статистика зовнішнього сектору. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#5>

49. <https://antac.org.ua/en/news/alfa-kyivstar-fridman-assets-ukraine-failed-to-confiscate/>

50. From Alfa to Kyivstar: what Fridman's assets have Ukraine failed to confiscate during six months. URL: <https://www.kernel.ua/investor-relations/ownership-structure/>

51. War anf Theft. The takeover of Ukraine's agricultural land. URL: <https://www.oaklandinstitute.org/sites/oaklandinstitute.org/files/takeover-ukraine-agricultural-land.pdf>

52. Agreement on security cooperation and long-term support between Ukraine and the Grand-Duchy of Luxembourg. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-spivrobotnictvo-u-sferi-bezpeki-ta-dovgostrokovu-p-92057#:~:text=6.,support%20to%20Ukraine%20for%202024>.

53. \$70 Million, Demining Equipment, and Support for Innovation Projects: First Day of UMAC 2024. Ministry of Economy of Ukraine. URL: [https://me.gov.ua/News/Detail/cb6e72d5-f1c2-43c8-922b-09059a0f113f?lang=en-GB&title=-70-Million-DeminingEquipment-AndSupportForInnovationProjects-FirstDayOfUmac2024#:~:text=Luxembourg%20has%20allocated%20%2413%20million,Protection%20Mechanism%20\(%241.08%20million\)](https://me.gov.ua/News/Detail/cb6e72d5-f1c2-43c8-922b-09059a0f113f?lang=en-GB&title=-70-Million-DeminingEquipment-AndSupportForInnovationProjects-FirstDayOfUmac2024#:~:text=Luxembourg%20has%20allocated%20%2413%20million,Protection%20Mechanism%20(%241.08%20million)).

54. Luxembourg joins 16 Member States in pledging support for EIB's Ukraine Fund. The Luxembourg Government. URL: https://gouvernement.lu/en/gouvernement/yuriko-backes/actualites.gouvernement2024%2Ben%2Bactualites%2Btoutes_actualites%2Bcommuniqués%2B2023%2B07-juillet%2B14-backes-fonds-bei-ukraine.html

55. Financial support for a single Ukrainian refugee in accommodation per month in Europe as of June 2022, by selected country. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/1321509/monthly-support-per-ukrainian-refugee-europe-by-country/>

56. Seeds of Bravery: €1.2 million for 38 Ukrainian startups. URL: <https://startupluxembourg.com/news/seeds-of-bravery-%E2%82%AC1-2-million-for-38-ukrainian-startups>

57. L. Linna. Investing in Ukraine needs to happen now: Evgenia Paliy. URL: <https://delano.lu/article/important-to-invest-in-ukraine>

58. N. Tyukhtenko. Topical issue of formation transport and logistics infrastructure of Ukraine in the conditions of European integration and global challenges of today. Economic sustainability and business practices. 2024. URL: https://esbp.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/3-2024-2-tyukhtenko-1.pdf?download_file=5755

59. Luxembourg's trade relations with Ukraine. URL:
<https://delano.lu/article/luxembourg-s-trade-relations-w>
60. Luxinnovation supporting Ukrainian startups. URL:
<https://luxinnovation.lu/news/luxinnovation-supporting-ukrainian-startups>
61. Cooperation between EU cities and regions with their Ukrainian partners. Policy Department for structural and cohesion policies. 2023. URL:
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/733117/IPOL_STU\(2023\)733117_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/733117/IPOL_STU(2023)733117_EN.pdf)
62. Industrial Milk Company. URL:
<http://www.ukrsugar.com/en/ecm/owner/view/132>
63. IMC S.A. URL:
https://www.imcagro.com.ua/images/docs/Presentation/IMC%20presentation_November%202024.pdf

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок

Розвиток_економічного_співробітництва_України_з_Люксембургом

Автор

Науковий керівник / Експерт

Михальчук А.С.Вінська О.Й.

підрозділ

кафедра європейської економіки і бізнесу

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		2
Інтервали		0
Мікропробіли		1
Білі знаки		1
Парафрази (SmartMarks)		103

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

8.88%

8.88%

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

4.24%

4.24%

КП 2

15839

Кількість слів

0.98%

0.98%

КЦ

128439

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ХОРВАТІЄЮ 1/12/2023 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра європейської економіки і бізнесу)	114 0.72 %
2	ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ХОРВАТІЄЮ 1/12/2023 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра європейської економіки і бізнесу)	100 0.63 %

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

**ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
91-ї щорічної студентської наукової конференції**

**«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
ТА КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

15 квітня – 19 травня 2024 р.

УДК 657:336.221]:005.4(043)
I-66

Відповідальні за випуск:

Бондарчук Л.М. – к.філол. наук, доцент кафедри бізнес-лінгвістики
Вінська О.Й. – к.е.н., доц, доцентка кафедри європейської економіки і бізнесу
Капуш А.В. – к.філол. наук, доцент кафедри німецької мови
Козачок Т.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту
Лобецька І.М. – ст.викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації
Машина Ю.П. – к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів
Сандул М.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу
Солодковський Ю.М. – к.е.н., доцент, декан факультету МЕіМ
Фурсова О.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту
Черницька Т.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Швиданенко О.А. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки

*Рекомендовано до друку
Науково-експертною радою КНЕУ імені Вадима Гетьмана
Протокол № 6 від 20.06.2024 р.*

*Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику.
Автори тез доповідей несуть відповідальність за їхній зміст*

**Інноваційні проєкти для економічного відродження та конкурентного розвитку
I-66 України:** зб. доп. 91-ї щорічної студентської наукової конференції, 15 квітня –
19 травня 2024 р. [Електронний ресурс]. Київ, КНЕУ, 2024. 366 с.
ISBN 978-966-926-492-3

Збірник тез здобувачів вищої освіти факультету міжнародної економіки і менеджменту укладено за підсумками їх досліджень, представлених на науковій конференції КНЕУ 15 квітня – 19 травня 2024 р. Доповіді здобувачів присвячено інноваційним проєктам для економічного відродження та конкурентного розвитку України.

УДК 657:336.221]:005.4(043)

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ забороняється*

ISBN 978-966-926-492-3

© КНЕУ 2024

Філонюк Віталій Віталійович	
Тенденції економічної емансипації жінок в ЄС	100
Камілов Каміль Діляверович	
Аналіз міграційних криз ЄС	103
Лосицька Олександра Олексіївна	
Розвиток європейського енергетичного ринку	105
Медвідь Анна Сергіївна	
Виклики та перспективи в українсько-польській економічній співпраці	108
Гринів Антон Олександрович	
Перспективи електрифікації автопарку в Європейському Союзі	111
Макаркіна Юлія Миколаївна	
Особливості валютного контролю України в повоєнний час: міжнародний досвід	114
Ковальчук Юлія Миколаївна	
Зелені інвестиції та післявоєнна відбудова України	117
Дугін Тетяна Юріївна	
Торговельно-економічні відносини між Україною та Канадою: сучасний стан та перспективи розвитку	119
Стасюк Яна Григорівна	
Динамізація міграційних процесів в ЄС	121
Рафальський Андрій Володимирович	
Тенденції розвитку світового фінансового ринку в умовах діджиталізації	123
Михальчук Аліна Сергіївна	
Перспективи розвитку торговельних відносин між Україною та Люксембургом	126

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

ПЛАТФОРМА

«МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНИ»

Гуль Д.В.	
Новітні фінансові інструменти: Bitcoin ETF	129
Кістерська О. Л.	
Соціальні мережі у глобальній креативній індустрії	132
Мазурик Д.О.	
Відбудова сектору іпотечного кредитування в Україні, як елемент економічного відродження в повоєнні часи	134
Моргуліс М. К.	
Золотовалютні резерви країн світу: сучасні тенденції	136
Піценко Ю.П.	
Перспективи розвитку цифрових валют у глобальній економіці	139
Погрібна В.С.	
Новітні фінансові інструменти: стейблкоїни	142
Попрійчук Н.Р., Демедюк А.М.	
Актуальний стан та тенденції розвитку індустрії спільного інвестування в Україні	149
Савчук Д. В.	
Проблеми та перспективи розвитку інтеграційних відносин України та ЄС	151
Чеберда В.	
Цифрові валюти, ETF та їх розвиток	153

ційних каналів обслуговування клієнтів. До таких послуг можуть належати розрахунки за допомогою цифрової валюти, краудфандинг, укладення страхових договорів повністю онлайн, системи миттєвих платежів, а також можливість отримати кредит без відвідування банківського відділення.

Література

1. Варга В. П. Діджиталізація як один із чинників конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. №8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8121>.
2. Гнидюк І.В., Складанюк М.С. Розвиток Digital-технологій на ринку фінансових послуг України в умовах воєнного стану. *Електронне фахове видання «Економіка та суспільство»*. 2022. № 42. 7 с. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1642>
3. Савон К. В. Поняття «діджиталізація» в контексті цифрового уряду. *Актуальні проблеми політики*. 2021. №67. С. 107-111.
4. Черкасова М.В., Гончаренко О.М. Цифрова трансформація фінансового ринку України. *Репозитарій ДВНЗ «Київський національний економічний університет»*. 2021. С. 588–590 URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/37068/Smcf_123_1121.pdf?sequence=1

Михальчук А. С.

*«Міжнародні економічні відносини», 5 курс
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач
кафедри європейської економіки і бізнесу Мовсесян А. С.*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЛЮКСЕМБУРГОМ

Україна та Люксембург підтримують дипломатичні відносини, які встановлені у 1992 році. З того часу двосторонні відносини між країнами розвиваються в різних напрямках, зокрема в економічній сфері.

Україна є важливим торговельним партнером Люксембургу в Східній Європі. Головними експортними позиціями Люксембургу в Україну є автомобілі, літаки, лікарські засоби, хімічна продукція та інші товари, а також послуги у сфері фінансового та страхового бізнесу. У свою чергу, Україна експортує до Люксембургу зерно, металопродукцію, машини та обладнання, хімічні продукти, деревину і вироби з деревини, електричні машини, обладнання та їх частини, обладнання і механічні пристрої. Україна та Люксембург мають потенціал для розвитку двосторонньої торгівлі, зокрема в області виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, машинобудування та енергетики.

Україна та Люксембург співпрацюють у таких галузях, як фінансові послуги, інформаційні технології, транспорт та логістика, культура та освіта. Країни взаємодіють у рамках Європейського Союзу, де Люксембург є одним з країн-членів. Україна сприймає Люксембург як партнера в рамках ЄС і на багатосторонніх форумах, таких як ООН, ОБСЄ та інші.

За даними Державного комітету статистики України, за 2023 рік товарообіг між Україною та Люксембургом склав 16,9 млн дол. США, що на 15,9 % менше обсягів торгівлі товарами за

відповідний період минулого року. Обсяги експорту українських товарів до Люксембургу склали 3,4 млн дол. США та скоротились на 62,7 %, обсяги імпорту збільшились на 22,8 % та склали 13,5 млн дол. США. Негативне для України за цей період сальдо склало 10,1 млн дол. США [3].

За 2022 рік обсяги двосторонньої торгівлі послугами між Україною та Люксембургом скоротились на 57,6 % і склали 60,6 млн дол. США. При цьому експорт скоротився на 50,1 % до 16 млн дол. США, тоді як імпорт скоротився на 59,7 % та склав 44,6 млн дол. США. Негативне для України сальдо торгівлі послугами склало 28,7 млн дол. США [3].

Основними статтями експорту українських послуг до Люксембургу традиційно є: послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні – 54,7 %; транспортні послуги – 19,3 %; ділові послуги – 13,1 %; роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності – 4,8 %; послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю – 4,4 %. Основними статтями імпорту люксембурзьких послуг до України є: роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності – 57,2 %; послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні – 25,3 %; послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю – 12,7 %; транспортні послуги – 2,3 %.

За даними Національного банку України станом на 31 грудня 2022 року в економіку України надійшло 262,4 млн дол. США інвестицій з Люксембургу, що складає 3 % від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених в українську економіку.

Загалом, відносини між Україною та Люксембургом є позитивними та сприяють розвитку співпраці між країнами. Важливо, що країни підтримують дипломатичні відносини на рівні посольств. Наразі, двосторонні відносини між країнами дещо обмежені, проте є потенціал для їх розвитку, зокрема в економічній сфері. На мій погляд, саме однією з найважливіших галузей співпраці між Україною та Люксембургом є економічна сфера. Люксембург є важливим інвестором в Україну та партнером в зовнішньоекономічній діяльності. Україна та Люксембург підписали декілька угод про співпрацю в галузі енергетики, фінансів та інвестицій. У відносинах між Україною та Люксембургом можуть виникати проблеми пов'язані з економічними чи політичними питаннями. Проте, зацікавленість обох країн у зміцненні співпраці та розвитку ділових відносин може сприяти розв'язанню потенційних проблем та досягненню взаємних корисних результатів. І я вважаю, що співпраця між країнами є перспективною у всіх перерахованих сферах та напрямках.

Україна та Люксембург також мають досвід у співпраці в рамках програми ЄС "Горизонт 2020", спрямованої на підтримку досліджень та інновацій. Програма "Горизонт 2020" є флагманською програмою Європейського Союзу з підтримки наукових досліджень і інновацій на період з 2014 по 2020 роки. У рамках цієї програми передбачені різноманітні фінансові інструменти, спрямовані на підтримку науково-дослідних проектів, що розробляються в європейських країнах.

Також хочу детальніше звернути увагу на перспективні напрямки співпраці.

По-перше, це аграрний сектор, адже Люксембург може інвестувати в український аграрний сектор, сприяючи впровадженню нових технологій і підвищенню продуктивності. Водночас Україна може збільшити постачання високоякісної сільськогосподарської продукції до Люксембургу, задовольняючи зростаючий попит на екологічно чисті продукти.

Крім того, це інформаційні технології та інновації. Співпраця у сфері ІТ та інновацій може стати одним з ключових напрямків двосторонніх відносин. Люксембург має сприятливий інвестиційний клімат для стартапів, а Україна має багато талановитих розробників та інженерів. Спільні проекти у сфері фінансових технологій (FinTech) можуть бути взаємовигідними, враховуючи досвід Люксембургу в цій галузі [4].

Люксембург, як фінансовий хаб, може стати важливим джерелом інвестицій для українських компаній. Українські фінансові установи можуть розширити свої послуги, співпрацюючи

з люксембурзькими партнерами для залучення європейських інвесторів. Це сприятиме зміцненню фінансової інфраструктури обох країн.

Також, хочу зазначити, що Люксембург має стратегічне розташування в центрі Європи та розвинену логістичну інфраструктуру, що може сприяти інтеграції українських товарів на європейські ринки. Взаємодія в розвитку транспортних коридорів і логістичних ланцюгів може забезпечити ефективніший обмін товарами та послугами між Україною та Європою.

Торговельні відносини між Україною та Люксембургом мають значний потенціал для зростання завдяки комплементарності економік обох країн. Сфери, такі як аграрний сектор, ІТ, фінансові послуги та логістика, можуть стати ключовими напрямками співпраці. Політична підтримка та зусилля обох країн щодо поглиблення економічних зв'язків можуть значно сприяти розвитку взаємовигідних торговельних відносин.

Література

1. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. "Стратегія розвитку аграрного сектору до 2025 року." Київ: МЕРТ, 2020. [Доступ 10 квітня 2024]. Доступно: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
2. Європейська комісія. "Україна: Огляд економічних відносин з ЄС." Люксембург: Європейська комісія, 2023. [Доступ 10 квітня 2024]. Доступно: https://commission.europa.eu/index_en
3. Державна служба статистики України. "Зовнішня торгівля України у 2023 році." [Доступ 10 квітня 2024]. Доступно: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Luxembourg for Finance. "The Financial Sector in Luxembourg." [Доступ 10 квітня 2024]. Доступно: <https://www.luxembourgforfinance.com/en/homepage/>
5. World Bank. "Luxembourg: Economic Report 2023." Washington, D.C.: World Bank, 2023.
6. Україна та Люксембург, торговельні відносини: <https://belgium.mfa.gov.ua/mizhnarodne-spivrobitnictvo/torgivelnno-ekonomichni-vidnosini/ukrayina-ta-lyuksemburg-2>

Наукове видання

**ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
91-ї щорічної студентської наукової конференції**

**«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
ТА КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

15 квітня – 19 травня 2024 р.

Видано в авторській редакції

Коректор *В. Македон*
Верстка *М. Криворученко*

Підп. до друку 25.06.2024. Формат 60×84/8.
Друк. арк. 15,25. Зам. 24-5858

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
03680, м. Київ, проспект Берестейський, 54/1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, № 235 від 07.11.2000)

E-mail: litera@kneu.edu.ua